ئابدۇرېھىم ئوسمان

ئۇيغۇر باھارى
Uyghur Bahari

دوختۇر ئابدۇرېھىم ئوسمان

زۇلمەتلىك ھايات

ئۇيغۇر باھارى
Uyghur Bahari

ILETISIM
Dr. Abdurrahim Can
Cumhuriyet Mah. 1997 Sk. Park Konutlari B-Blok / Daire – 9
Beylikduzu / ISTANBUL
asiamimarlik@gmail.com – asiamimarlik@ymail.com

BASKI Sena Ofset. SeRTIFIKA NO. 12064
Litros Yolu 2. Matbaacilar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11
Topkapi 34010 Istanbul Tel: 212.613 38 46

ئاپتورى: ئابدۇرېھىم ئوسمان

تۈزىتىپ تەھرىرلىگۈچى: ئابدۇرېھىم ئوسمان

مەسئۇل مۇھەررىر: تۇرغۇنجان ئابدۇلئەھەد

مۇقاۋا، بەتچىك، تەھرىر: نۇرلان

2017 ـ يىلى 5 ـ ئاي

نەشر قىلىپ تارقاتقۇچى: تۇرغۇنجان ئابدۇلئەھەد

www.uyghurbahari.org

Email: info@uyghurbahari.org

ئۇيغۇر باھارى نەشرىياتى نەشر قىلىپ تارقاتتى

دوختۇر ئابدۇرېھمجاننىڭ ئانىسى ھەلىمخان

دوختۇر ئابدۇرېھمجاننىڭ
دادىسى ئوسمان قاراخۇنۇم

شائىر ئابدۇرېھم ئوسمان

دوختۇر ئابدۇرېھمجان
قەشقەر ھېيتكاھ ئالدىدا

دوختۇر ئابدۇرېھمجان تاغىسى نو قارىم ۋە
ئاكىسى نۇرمەمەت ھاجىملار بىلەن بىرگە

دوختۇر ئابدۇرېھمجان غۇلجىدىكى
قەھرىمانلار مۇزېيخانىسىدا

دوختۇر ئابدۇرېھمجان ئەخمەتجان
قاسىمى قەبرىسى ئالدىدا

دوختۇر ئابدۇرېھىمجان ئاكىسى نۇرمەمەت ھاجىم ۋە دانىك ئابباسوپ بىللە

سىدىقھاجى روزى ئىستانبۇل ساھىلىدا

دوختۇر ئابدۇرېھىمجان سىدىقھاجى روزى بىلەن ئىستانبۇلدا

2016 - يىلى 8 - ئاي

دوختۇر ئابدۇرېھمجان سدىقھاجى روزى ۋە
خلت ئەپەندىلەر بىلەن ئىستانبۇل ساياھىتىدە

دوختۇر ئابدۇرېھمجان مەتە بەي،
خلت بەي، سدىقھاجى روزى ۋە
ئىبراھىم كەشپۇللاھ بەيلەر بىلەن

دوختۇر ئابدۇرېھمجان سىيت تۇمتۇرك قاتارلىقلار بىلەن
پائالىيەتتە   2002 ـ يىل

دوختۇر ئابدۇرېھىمجان يالۋا شەھىرىدىكى يالۋا تېرمىنالىدا دوختۇرلۇق
قىلىۋاتقاندا شەھەر ھۆكۈمەت ئەزالىرى بىلەن بىللە چۈشكەن سۈرەت

دوختۇر ئابدۇرېھىمجان دۇنيا ئۇيغۇر قۇرۇلتىيى

4 ـ نۆۋەتلىك يىغىنىدا   2012.05.14

دوختۇر ئابدۇرېھمجان ياپونىيە پايتەختى توكيودىكى ختاي كونسۇلى ئالدىدىكى نامايىشتا 2012.05.14 توكيو

دوختۇر ئابدۇرېھمجان ياپونىيە پايتەختى توكيودىكى بىرلەشمە نامايىشتا

دوختۇر ئابدۇرېھىمجان قۇرۇلتاي
ۋەكىللىرى بىلەن بىرگە پارىژدا
2016.07.14

دوختۇر ئابدۇرېھىمجان دۇنيا
ئۇيغۇر قۇرۇلتىيى رەئىسى
رابىيە خانىم بىلەن بىللە
پارىژدا 2016.07.14

دوختۇر ئابدۇرېھىمجان 5-
نۆۋەتلىك دۇنيا ئۇيغۇر
قۇرۇلتىيىنىڭ مۇزاكىرە يىغىنىدا

2016.7.13 پارىژ

دوختۇر ئابدۇرېھىمجان 5-
نۆۋەتلىك دۇنيا ئۇيغۇر قۇرۇلتىرى
تۈركىيە ۋەكىللىرى بىلەن بىرگە
فىرانسىيە پايتەختى پارىژدا

2016.07.14

دوختۇر ئابدۇرېھىمجان سىيت تۆمتۆرك بىلەن بىلگىيە ساياھىتىدە 2016 ـ يىلى 7 ـ ئاي

دوختۇر ئابدۇرېھىمجان 5 ـ نۆۋەتلىك دۇنيا ئۇيغۇر قۇرۇلتىيىغا قاتناشقان تۆرك تەشكىلاتلىرى ۋەكىللىرى بىلەن بىرگە

پارىژ 2016 ـ يىلى 7 ـ ئاينىڭ 14 كۆنى

دوختۇر ئابدۇرېھىمجان 5 ـ نۆۋەتلىك دۇنيا ئۇيغۇر قۇرۇلتىيىغا قاتناشقان ۋەكىللەر بىلەن بىللە 2016 ـ يىلى 7 ـ ئاينىڭ 13 ـ كۆنى

دوختۇر ئابدۇرېھىمجان 5 ـ نۆۋەتلىك دۇنيا ئۇيغۇر قۇرۇلتىيىغا قاتناشقان ۋەكىللەر بىلەن دۇئا قىلماقتا 2016 ـ يىلى 7 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۆنى

دوختۇر ئابدۇرېھىمجان تۈركىيە
يۈك باشقىنى ۋە تۈرك ئوچاقلىرى
باشقانلىرى بىلەن بىرگە

دوختۇر ئابدۇرېھىمجان قەشقەر
ئوپالدىكى مەھمۇد قەشقەرى
مەقبەرىسى ئالدىدا

دوختۇر ئابدۇرېھىمجان ئۇيغۇر مىللىي
ھەرىكىتىنىڭ داھىيسى ئەخمەتجان
قاسىمىنىڭ قىزى ئادالەت قاسىمى
بىلەن بىرگە

دوختۇر ئابدۇرېھىمجان ئەركىن ئاسىيا
رادىئوسىنىڭ مۇخبىرى ھاجى قۇتلۇق
قادىرى بىلەن بىللە 2016-يىلى 7-
ئاينىڭ 13-كۈنى پارىژ

شەرقىي تۈركىستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ خەرىتىسى

تارىختا قۇرۇلغان تۈرك دۆلەتلىرىنىڭ ئىمپىراتورلۇق دەۋرى

1933 ـ يىلدىكى شەرقىي تۈركىستان
ئىسلام جۇمھۇرىيىتىنىڭ دۆلەت
گىربى

1933 ـ يىلدىكى شەرقىي
تۈركىستان ئىسلام جۇمھۇرىيىتىنىڭ
دۆلەت بايرىقى

مۇندەرىجە

دوختۇر ئابدۇرەھىمجان ۋە ئائىلىسىنىڭ تەرجىمىھالى 1

ئاپتوردىن 4

ئەخمەتجان قاسىمى ھەققىدە ھېكايە 7

ئانام دادامنىڭ ۋەسىيتى 12

ئانا ئاۋازى 15

ئاسارەت نومۇس 16

قېرىلارنى ئۇنۇتماڭ 17

قۇللۇق كىشەن 18

تەقدىر رەھماندۇر 19

تاپايلى ئارتۇق ئۇيغۇرۇم بىر يول 20

ئىزىپ كەتتى باشتىن ئاياغى 23

خائىنلارغا ۋاي 24

كىپەن ھازىر 26

چىقىپ كەتتى يولدىن 27

ئۇيغۇر سالادا 28

شەيتاندىنمۇ رەزىل 29

داۋا ئىشغا زاكات 30

كاۋاپ بولدۇم ۋەتەن ئىشقىدا 31

ئال رەئىس 32

خىتاي ئالدى جان بىلەن 33

ساڭا يوق ئامال 34

5ـ3 كۈنگە قاراپ 36

ئۇيغۇرۇمنى ۋەيران قىلغان نەرسە بار 37

ئىشەنمىگىن پۇلۇڭغا 38

يوق شاپائەتكە لايىق ئۆزۈم 39

گۈلشىنى 44

مەن ئۈچۈن نۇمۇس 45

غازى ئانام ئەقىللىق 46

نۇر كالام 49

خىتاينىڭ نىمە ئىشى بار؟ 50

ئاسارەتمۇ راھەت 51

بىر ئايالنى كۆردۈم 52
غەپلەت چاتاق 53
باھار شاملى 54
دۆلەت باغچىلى تۈرك دۇنياسى 59
ئىھتىياجىم قالمىدى 60
ئاڭلا خىتاي 61
كىم قەھرىمان 62
قورقۇنچاقلىق 63
قاراپ تويماي 64
نىمە ئىشىڭ بار سۈرىيەدە.................. 65
راھەت جاپاسىز بولماس 66
قان بىلەن تەرەت 67
نالىزار كۆپتۇر 69
دوستلارغا تەۋسىيە 70
ئەگەر بىلىم بولسا 71
تاقالدى ئىشىك 73

بەدەل 74
(ناخشا) پوچىلار 75
(غەزەل) ئەي ۋەتەن 76
دادام سورايدۇ 77
ھەجەپ كۆپ 78
ئەي زالىم خىتاي 79
ئۇيغۇر ئاۋازى 80
ئىدى مەرھۇمنىڭ غايىسى 81
(غەزەل) نېمە ئەلا 82
شەرقى تۈركىستان قۇرايلى 83
دوستلىرىم بار 84
قۇرۇق بىر ئۆتۈن 85
نىشانىم 86
ئۈممەت 87
توغرا قەلەم 88
ھۇشسىز غەپلەتتە 89

خالت ئەپەندى 90

رەئىس كىم تەرەپتە 91

(غەزەل) رەئىس كۆزۈم يوق 93

هەقنى دەي رەئىسكە 94

ئەي زالىم غۇربەت 95

ئانامغا ۋەتەن دەيدۇ 96

هۆرمەت ئانا 97

ئانىغا دۇئا 98

ئەقدە 99

ئانام تولغاق 100

پولات قانداق تاۋلانغان 101

ۋەتەن قان ئىچىدە 102

قادايمىز بايراق 103

خىسلەتلىك لىدىر 104

راك 105

بۈيۈك تۈركىيەم 106

دوختۇر	107
دوختۇرغا تەسەللى	109
دوختۇر ئابدۇرەھىمجان	110
ھەرە ۋە يا چىۋىن	111
ئابىھايات	112
خائىن دىگەن شەيتان	113
بىلىنەر	114
كۆرەش قىلىش	115
ئابدۇقادىر ياپچان	116
مۇراجىئەت	117
قاقمەن ئۈمۈد بىلەن ئىشىكنى	118
نىمىشقا غىڭشىيسىز	119
دەردىم بار	120
زالىم خىتايدىن ھىساب ئالىمەن	122
تۈركىيەم	123
ئوسمان بەي	124

ئادۋوكات شەۋكى بەيگە 126
ئۇيغۇردا جامائەت ۋە مەزھەپچىلىك 127
نوموستۇر تارىخ بىلمەسلىك 128
دىندار كىشى 129
تايىپ ئاكا دەردىم بار 130
جۇمھۇرىم 131
جۇمھۇرىمغا مەكتۇپ 135
ئۆلۈم ۋە ستراتىگىيە 139
ھەزرىتى ئەلى رەزىيەللاھۇ شېئىرى 140
خائىنلار 141
باش باقان (مىنىستىر) داۋۇت ئوغلى 142
بۇ دۇنيادا ئادەم كەبى غورۇر بىلەن ياشا 144
چىقار بويۇنتۇرۇقسىز ياشا 145
بىزنى كۆرگەن ئويىندى 146
پۇرسەت يېقىندا 148
شىھىت بولدى 149

كەلدۇق 150
رەھمەت 152
گەر چىقسا زۇۋان ۋەتەندىن 153
ئىلتىجايىم بار 155
مەرھۇم ئابلىكىم مەخسۇمغا مەرسىيە 156
قۇرئان ھەقىقەتلىرى دېگەن نېمە؟ 158
دىن دېگەن نېمە؟ 159
ئاللاھقا ئىمان ئېيتقان كىشى 160
ئىمان دېگەن نېمە؟ 161
ئاخىرەتكە قىيامەتكە ئىمان ئېيتىش دېگەن نېمە؟.........162
تەقدىرگە ئىمان ئېيتىش دېگەن نېمە؟ 163
پەيغەمبەرلەرنىڭ ۋەزىپىسى نېمە؟ 164
بىزنىڭ پەيغەمبىرىمىزچۇ؟ 165
يېرىم ئەسىر پىنھان تۇتۇلغان مەخپىي كېلىشىم 167
قورقاق ئۇيغۇرۇم 175
يەتكۈسى تۇمەننىڭ چەۋرەم 176

دوختۇر ئابدۇرەھمجان ۋە ئائىلىسىنىڭ قىسقىچە تەرجىمھالى

دوختۇر ئابدۇرېھمجان 1955-يىلى قەشقەر قىزىلسۇ تاغاچى دېگەن يەردە ۋەتەنپەرۋەر دىنىي زات ئائىلىسىدە دۇنياغا كەلگەن. 1974-يىلى قەشقەر تىببي مەكتەپنى پۈتتۈرۈپ قەشقەر يېڭى شەھەر ناھىيە ئېلىكتىر ئېنېرگىيە ئىدارىسىدا دوختۇر بولۇپ ئىشلىگەن. 1980-يىلدىن 1986-يىلغىچە قەشقەر ياۋاغ كوچا باشقارمىسىدا ئۆز ئالدىغا دوختۇرخانا ئېچىپ كېسەل داۋالىغان ۋە دىنىي ئوقۇشلاردا قەشقەرنىڭ ئاتاقلىق ئالىملىرىدىن تۇرسۇن ئىمام ئاخۇنۇم، سەلەي داموللام، يۈسۈپ قاراخۇنۇم، مەمتىمىن ئاخۇن خەلپىتىم، ئابلىمىت داموللام، ئابدۇكېرىم قاراخۇنۇم قاتارلىق دىنىي زاتلاردىن ئىلىم تەھسىل قىلغان. 1986-يىلى قەشقەردىن تۈركىيەگە مۇھاجىر بولۇپ يەرلەشكەن. 5 پەرزەنتى بار بولۇپ، ئىستانبۇلدا ئۆز ئالدىغا دوختۇرخانا ئېچىپ، كېسەل داۋالاش بىلەن بىرگە دىنىي تەلىم-تەربىيە بىلەن شوغۇللىنىپ كەلمەكتە.

دادىسى ئوسمان قاراخۇنۇمنىڭ چوڭ دادىسى ئابدۇللا داموللام قەشقەر ئوپال يېزىسىدا دىندار مەرىپەتپەرۋەر ئائىلىسىدە تۇغۇلغان بولۇپ، ئوپال مەھمۇدىيە مەدرىسىدە ئوقۇپ كېيىن قەشقەر خانلىق مەدرىسىدە ئوقۇپ قوقاندا شەيخۇل ئىسلام تەربىيلەپ چىقىرىدىغان قوقان خان مەدرىسگە ئىلىم تەھسىل قىلىش ئۈچۈن بارغان. قوقاندا توي قىلىپ 2 ئوغۇل پەرزەنتلىك بولغان. ئىككى ئوغۇل قوقان خان مەدرىسىدە ئوقۇش پۈتتۈرگەن. ئۇ مەزگىلدە ئوسمانلى ئىمپىرىيەسىنىڭ ئەڭ ئاخىرقى ھەربىي

قوماندانى ئەنۋەر پاشا كاپىكاس ۋە ئوتتۇرا ئاسىيادا <تۇران دۆۋلىتى> يەنى بۈيۈك تۈركىيە دۆلىتى قۇرىدىغانلىقىنى جاكارلاپ 40 مىڭدىن ئارتۇق ئەسكەر بىلەن ئۇرۇش قىلىپ روسلارغا تاقابىل تۇرالماي يېڭىلگەن. ئۇ ۋاقىتتا چوڭ دادىسى ھارىپ قاراخۇنۇم ۋە تاغىسى سوپى مەخسۇم قاتارلىقلار بىر بۆلەك ئەسكەرلەر بىلەن قەشقەرگە چېكىنگەن. قەشقەرلىكلەر بۇ ئەسكەرلەرنى كۆرۈپ <ئەنجان ياغلىقى> دەپ ئىسىم قويغان ئىكەن.

قەشقەرگە چېكىنگەن ئەسكەرلەرنىڭ قوماندانى بولغان تاغىسى سوپى مەخسۇم قەشقەر شەھەر ھېيتكاھدىكى ئەنجان رەستى كوچىسىغا يەرلەشكەن ئىكەن.

كېيىن قەشقەردە بەزەن سەۋەبلەردىن يەركەن ئېلىشقۇ خانىدىكى ئايوپ قاراخۇنۇم بىلەن تونۇشۇپ پۈتۈن مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلىشقان. ئاتاقلىق دىنى زات ۋە تەرىقەت ئالىمى ئايوپ قاراخۇنۇم مەسلىھەتى بىلەن تاغىسى سوپى مەخسۇم ئەسكەرلىرى ۋە تالىپلار بىلەن خوتەنگە بېرىپ، نۇرغۇن پىدائىي ئەسكەرلەرنى يېتىشتۈرۈپ چىققان.

چوڭ دادىسى ھارىپ قاراخۇنۇم قەشقەر ھېيتكاھ جامەسىگە يەرلىشىپ ھېيتكاھ جامەدە خاتىپلىق قىلغان ۋە قەشقەردە توي قىلىپ 3 پەرزەنتى بولغان. خەتىپلىك قىلغاچ نۇرغۇن قارى ئالىم يېتىشتۈرگەن. دادىسى ئوسمان قاراخۇنۇم قەشقەر جان قورغاندا ئىمام بولغاچ ئوقۇ ـ ئوقۇتۇش ئىشلىرى بىلەن ئۆتۈپ ئالەمدىن ئۆتكەن.

دوختۇر ئابدۇرېھىمجان ئاكا ـ ئۇكا بىر تۇغقان بولۇپ، ئاكىسى نۇرمۇھەممەتجان قارىي ھەم دوختۇر بولۇپ يېتىشىپ چىققان ھەمدە قەشقەر مىللىي شىپاخانا ئامبولاتورىيىسىدە ئىشلىگەن. كېيىن تۈركىيەگە مۇھاجىر بولۇپ كۆچۈپ كېلىپ يەرلەشكەن. ھازىر ئاكا ـ ئۇكا ئىككەيلەن تۈركىيەدە ياشىماقتا.

ئاپتوردىن

ئۇيغۇر ۋە دۇنيا مۇسۇلمانلىرىنىڭ بۈگۈنكى ھالىغا قارايدىغان بولساق، ئىسلام دىنىمىزنىڭ ئەقىدە ۋە ئەسلى ماھىيىتىدىن يىراقلىشىپ، ئوخشاش بولمىغان تۈيۈق يوللارغا ئەگىشىپ كەتتى. شۇنداقلا نۇرلۇق ئىسلام دىنىمىزنىڭ داغدام يولىنى تاشلاپ نەپسى-خاھىشى بويىچە ئەگرى يوللاردا مېڭىشقا باشلىدى.

بىز ئۇيغۇرلارغا ئوخشاش ئاسارەتتە قالغان كىشىلەر ئۆز نەپسىنى دەيدىغان بىر بالايى-ئاپەتكە مۇپتىلا بولۇپ، قانداق يول بولۇشىدىن قەتئىينەزەر جان ساقلىسىلا بولىدىغان، ئويۇن تاماشا ئارامگاھ كۆلكە بىلەن ئۆمرى ئۆتسە بەخت دېگەن مۇشۇ ئەمەسمۇ دېگەن خاتا كۆزقاراش بىلەن ئېزىپ، دىن-دىيانەتتىن، ئامانەت-ساداقەتتىن، مېھىر-شەپقەت، شەرمى-ھايادىن يىراقلىشىپ دۇنيا مۇسۇلمانلىرىنىڭ ئەھۋالىدىن بىخەۋەر ياشاپ، ئىسلامنىڭ ئېسىل ئەخلاق ئادەتلىرىنى تاشلىدى.

مۇسۇلمان دېگەن نېمە؟ قۇرئان كەرىمنىڭ ھۆكۈمى نېمە؟ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ يولى قايسى؟ دېگەنلەرنى كۆز ئالدىغا كەلتۈرمىدى ۋە ماڭمىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ساھابىلىرىنىڭ يولىدىن چەتنىدى. بۈگۈنكى ھالىمىزدىن ھېچكىم سۈرۈشتىمۇ قىلمىدى. ھەقىقىي دىن ئەھلى ۋە شەرىئەت ئەھكامىغا ئىمكانقەدەر ئېسىلىپ ھەرىكەت قىلغۇچىلارنى، ئۆممەت يولىدا ماڭغۇچىلارنى ھاقارەت قىلىشقا باشلىدى. بۇنى كۆرگەن

غەربلىكلەر، ئامېرىكىلىقلار ياۋروپالىقلار، رۇسلار، خىتايلار، ئېنگلىزلار، ئىسرائىللار، پۈتۈن كۆچى بىلەن سىيونىس ئىدىئولوگىيىسىنى دۇنياغا يايماق ئۈچۈن كۆرەش قىلماقتا. مۇسۇلمانلار بولسا ھەر يەردە خار زار تەپرىقە پەرىشان ئاسارەت ۋە ۋەتەنسىزلىككە دۇچار بولماقتا.

دېمەك ھازىرقى زاماندا پۈتۈن يەرشارى مۇسۇلمانلار بولۇپمۇ ئۇيغۇر مۇسۇلمانلىرى قىلىدىغان بىردىنبىر ئىش ئۇيغۇر مىللىتىگە تەئەللۇق بولغان ئۇيغۇرىستاننى خىتاي قولىدىن چوقۇم ئازاد قىلىش كېرەك. چۈنكى بۇ جاھان ئۇيغۇر مۇسۇلمانلىرى ئۈچۈن تار كەلدى، ئاللاھ ئايەت كەرىمدە مۇنداق دەيدۇ: (سۈرە رەئد 11 ـ ئايەت) ھەر قانداق بىر قەۋم ئۆزىنىڭ ئەھۋالىنى ئۆزگەرتمىگىچە ئاللاھ ئۇلارنى ئۆزگەرتمەيدۇ.

شۇنىڭ ئۈچۈن بىشمىزغا ھەر قانداق يامان كۈن كەلگەندە ئۆزىمىزنىڭ يامان خۇي پەيلىمىز ۋە قىلغان ئىشلىرىمىزدىن كەلمەكتىدۇر. ئەگەر جانابى ئاللاھ بىشىمىزدىن بۇ چىن بالا سىنى ئۆزى دەپنە قىلمىسا ئاللاھنىڭ رەھمىتى، نۇسرىتى، ھىدايىتى بىلەن بىزلەر بىر ئارغا كېلىپ بۇ بىشىمىزدىكى مۇسىبەتنى ھەممىمىز بىرلىكتە كۆرەش يولى بىلەن ھەل قىلىشىمىز كېرەك. كۆرۈش بىزدىن زەپەر ئاللاھتىن. ئەزىز دوستلار مۇسۇلمان قېرىنداشلار مۇسۇلمانلارنىڭ ئۈستىدە ئويلىنىشۋاتقان بۇ قانلىق ئويۇننى بۇزۇپ تاشلاشقا توغرا كېلىدۇ.

ئەخلاقىمىزنى تۈزەتمەي شۇ كېتىشچە كېتىۋەرسەك مەقسەت قىلغان مەنزىلگە يېتەلمەيمىز بەلكى تېخىمۇ چوڭقۇر پالاكەتكە چۈشۈپ قالىمىز.

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار جانابى ئاللاھنىڭ غەزىپى بىلەن بۆگۈنگە قالدۇق. ئەگەر جانابى ئاللاھ رەھىم شەپقەت قىلىپ رەھمەت قولىنى سوزمىسا مۇسۇلمان دىيارىنىڭ ئەھۋالى قىيىنلىشىدۇ. جۈملىدىن ئۇيغۇرىستان ئازاتلىقىمۇ قىيىنغا توختايدۇ. ئۇيغۇر قېرىنداشلار بىزلەر بۆگۈنكى ھالىمىز بىلەن كېتىۋېرىدىغان بولساق ئۇزۇن ئۆتمەي ئەھۋالىمىز قانداق بولار؟ بۆگۈنكى بۇ ئەندىشە ھەرقايسى تەشكىلاتلاردا ئەندىشە پەيدا قىلماقتا.

ئەزىز ئۇيغۇرىستان مۇسۇلمانلىرى، ئۆز قېرىنداشلىرىمنىڭ بۆگۈنكى ھالىنى كۆرۈپ قاتتىق قايغۇرغىنىم ئۈچۈن مەن بىر ئاجىز بەندە بولۇش سۈپىتىم بىلەن، ئۆزۈمدىكى يېتەرسىزلىكلەرگە قارىماستىن، نەسىھەت تەرىقىسىدە شېئىرلار بىلەن تارىخي مەسىلىلەرنى، دىنىي مەسىلىلەرنى بىلگىنىمچە يېزىپ نەشىر قىلىشقا جۈرئەت قىلدىم. مەن دوختۇر ئابدۇرېھىمجان ئاللاھنىڭ ئاجىز بىر بەندىسى، يېزىلغان ئىبارىلەردە ھەرقاچان نۇقسان خاتالىقلارنىڭ بولۇشى تەبىئىي، تۈزىتىپ ئوقۇشۇڭلارنى ۋە تەنقىدىي پىكىر بېرىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.

دوختۇر ئابدۇرېھىمجان

2017 ـ يىلى 4 ـ ئاينىڭ 5 ـ كۈنى

ئەخمەتجان قاسىمى ھەققىدە ھېكايە
(ئابدۇراخمان ئەبەي)

ئەخمەتجان قاسىمى مائارىپقا بەك كۆڭۈل بۆلەتتى. مەكتەپلەرگە كۆپ باراتتى. ئۇ مائارىپچىلار بىلەن بىر يەردە بولۇپ قالسا ياكى مائارىپ توغرىسىدىكى يىغىنلاردا سۆز قىلسا مۇنداق بىر ھېكايىنى نەقىل قىلىپ سۆزلەيتتى.

يولداشلار! بۇرۇن ئۇيغۇرىستاننى ياك (ياك زىبك شىن) دېگەن بىر كىشى سورىغان. ئۇ ئۇيغۇرىستاننى 10 نەچچە مىڭ چېرىك بىلەن 17 يىل خاتىرجەم تىنچ سوراپ خېلى نام چىقارغان. بىر قىسىم مۆتىۋەرلەر ھېلىمۇ ھۆرمەت بىلەن تىلغا ئالىدۇ. بىر ۋەقە:

خان ياڭنى (يۇئەن شى كەينى دىمەكچى) بىيجىڭغا چاقىرتىپتۇ. ياك ئوردىغا كىرىپ خانغا ئۆز خىزمىتىدىن دوكلات بېرىپتۇ. خان ئۇنىڭدىن تازا رازى بولماپتۇ.

سەن ۋاقتىدا ھوشۇڭنى تاپ! بولمىسا پۇشايماننى ئالدىغان قاچا تاپالماي قالىسەن! دەپتۇ خان غەزەپلەنگەن ھالدا.

بۇ نىمە دىگەنلىرى؟ دەپتۇ ياڭ ھەيران بولۇپ.

خان كەسكىن قىلىپ شۇنداق دەپتۇ:

ئۇيغۇر تۇرك زىمىنى بىزدىن يىراق يەر ھەم مۇرەككەپ يەر، ئەگەر بىرەر توپىلاڭ يۈز بېرىپ قالسا سىنىڭ 10 نەچچە مىڭ چېرىكىڭ نىمە قىلالايدۇ؟ سەن دەرھال چېرىكنى كۆپەيتمىسەڭ بولمايدۇ!

ياڭ بۇ گەپنى ئاڭلاپ قاقاقلاپ كۈلۈپ كېتىپتۇ: خان ئالىيلىرى مەنچە بولسا مۇشۇ چېرىكلەرنىمۇ تارقىتىۋېتەيمىكىن دەيمەن. ئۇ يەردە ئۇيغۇر خەلقىنى چېرىك بولمىسىمۇ باشقۇرغىلى بولىدۇ.

بۇ نىمە دىگىنىڭ؟ چېرىك دىگەن ھاكىمىيەتنىڭ تۈۋرۈكى تۇرسا! دەپتۇ خان ھەيران بولۇپ، چېرىكى يوق ئەمەلدار ھاكىمىيەت باشقۇرالمايدۇ!

بىزنىڭ ئۇ ئۇيغۇر يېرىدە باشقۇرغىلى بولىدۇ! دەپتۇ ياڭ ئىشەنچ بىلەن.

ئېيتە قىنى قانداق باشقۇرىسەن؟ دەپتۇ خان قىزىققان ھالدا.

مەن خەلقنى ئۆز ئەركىنلىكىگە قويۇۋېتىمەن دەپتۇ ياك.
شۇنىڭ بىلەن بۇ نادان خەلق مەسچىت بىلەن پۇلغا ئۆزىنى ئۇرىدۇ. مەسچىتكە ئۆزىنى ئۇرغانلار ئۇ دۇنيالىقنى ئويلاپ تەركى ـ دۇنيا بولىدۇ. پۇلغا ئۆزىنى ئۇرغانلار توقلۇقتىن شوخلۇق قىلىپ قىمارخانا، زىنھارخانا، قاۋاقخانا چىلىمخانا قۇرۇپ، ئىچىپ ـ چېكىپ جاھان مۇشۇ دەپ ياشاۋېرىدۇ.
خاننىڭ غەزىپىدىن ئاچچىقى كېلىپتۇ: ھەممىنى بېرىۋەرسەڭ بىر كۈنى سېنىڭ تەختىڭنىمۇ تارتىۋالسا قانداق قىلىسەن؟ دەپتۇ.
ئۇ خەلق تارتىۋالالمايدۇ! مەن تېخى ئۇلارنىڭ يېمەي ـ ئىچمەي يىغقان ئالتۇن كۆمۈشلىرىنىڭ ھەممىسىنى بىرلا ھەيۋە بىلەن تارتىۋالالايمەن. دەپتۇ ياك:
مەن ھەممىنى بەرگەن بىلەن بىر نەرسىنى يەنى مائارىپنى بەرمەيمەندە!
مائارىپنى بەرمىگەننىڭ نېمە پايدىسى؟ دەپ سوراپتۇ خان مەنستىمىگەن ھالدا.
ياك ناھايىتى ھۇزۇرلانغان ھالدا شۇنداق دەپتۇ:
مائارىپى يوق مىللەت كۆمتۈرۈپ قويغان قازاننىڭ ئاستىدىكى قوڭغۇزغا ئوخشايدۇ. چۈنكى نادان خەلقنى باشقۇرماق ئاسان، قويغا ئوخشاش قاياققا ھەيدىسە شۇ ياققا ماڭىدۇ. شۇڭا ئۇلارغا مائارىپنى بەرمەيمەن. ھەمدە ئۇلارنىڭ ئارىسىدىن چىققان بىلىملىك كىشىلەرنى نەزەربەنت قىلىۋېتىمەن. ئۇنىڭدىن باشقا يەنە بىر ئامالىم بار. ئىككى نادانىنىڭ ئوتتۇرىسىغا ئازراق بىر مەنسەپنى تاشلاپ قويىمەن. ئۇ مەن ئالىمەن دەيدۇ بۇ مەن

ئالىمەن دەيدۇ ھەرگىز بىر ـ بىرىگە، ئۆتۈنمەيدۇ، دۈشمەنلىشىدۇ. ئاندىن مېنىڭ ئالدىمغا كىرىپ بىر ـ بىرىنى چاقىدۇ. ئۇ كەلسىمۇ توغرا دەيمەن بۇ كەلسىمۇ سېنىڭ توغرا دەيمەن. شۇنىڭ بىلەن ئىككىسى توختىماي ئېلىشىپ مېنى ئۆزلىرىگە شەپقەت ئاتا قىلىدىغان خۇدا قىلىۋالىدۇ. مەن ئۇ خەلقنى، يەنى ئۇيغۇر تۈركلەرنى ئەنە شۇنداق باشقۇرىمەن.

خان بۇ گەپلەرنى ئاڭلاپ شۇنداق خۇشال بولۇپ كېتىپتۇ ـ دە، ياڭنىڭ مۈرىسىگە ئۇرۇپ تۇرۇپ: بۇ ناھايىتى ياخشى چارە ئىكەن. ئۇ ئەخمەق ئۇيغۇرلارنى ئىدارە قىلىشنىڭ ناھايىتى ياخشى چارىسى ئىكەن. سەن ئالتۇندىنمۇ قىممەت بۇ چارە ـ تەدبىرنى دەرھال يېزىپ بەر. باشقىلارمۇ بۇ ياخشى چارىنى ئۆگەنسۇن! دەپتۇ.

شۇنىڭ بىلەن ياڭ خاننىڭ ئېسىل ئوردىسىدا يېتىپ، "ئىستىغپار ھۇجرىسىدىكى خاتىرىلەر" دېگەن كىتابنى يېزىپ، ئۇيغۇر خەلقنى(ئۇيغۇرىستاننى) قانداق باشقۇرۇشتىكى بىرقانچە تەدبىرلەرنى ئوتتۇرىغا قويۇپتۇ.

ئەخمەتجان قاسىمى ھېكايىنى ئېيتىپ شۇ يەرگە كەلگەندە ناھايىتى جىددىيلىشىپ كېتەتتى. ھەم تېخىمۇ جاراڭلىق قىلىپ سۆزلەيتتى.

يولداشلار! ياڭ بىزنى ئەنە شۇنداق سورىغان. ئۇ ھەرقايسى يەرلەرنىڭ دوتەي ئامباللىرىنى پۈتۈنلەي دىنىي زاتلاردىن تەيىنلەيتتى. ئۇ تۆۋەننى كۆزدىن كەچۈرسە ياكى يىغىن ئاچسا، دوتەي ئامباللاردىن: سىزنىڭ ناھىيىدىن نەچچە مەسچىت بار؟

دەپ سورايتتى. مەسچىتنى كۆپ سالغانلارنى مۇكاپاتلايتتى، ئۆستۈرەتتى. مەسچىتنى ئاز سالغانلارنى جازالايتتى، مەنسىپىنى ئېلىپ تاشلايتتى. شۇڭا ياڭنىڭ دەۋرىدە ئۇيغۇرىستاندا مەسچىت شۇنداق تېز كۆپىيىپ 4 مىڭغا يەتكەنىدى. مەسچىتنىڭ سانى مەكتەپنىڭ سانىدىن كۆپ ئىدى. مەسچىتلەرگە ھۆكۈمەتتىن بېرىلىدىغان خىراجەتمۇ كۆپ ئىدى. ھازىرقى بىر قىسىم مۇتەۋەر زاتلارنىڭ ياڭنى ھۆرمەت بىلەن تىلغا ئېلىشىدىكى سەۋەب ئەنە شۇنىڭدا. بىز ھەرگىز ياڭنى دورىمايلى. خەلقنى، بولۇپمۇ باللارنى مائارىپقا مەكتەپكە باشلايلى. ۋەتەننىڭ قەددىنى كۆتۈرىدىغانمۇ مائارىپ، مىللەتنىڭ قەددىنى كۆتۈرىدىغانمۇ مائارىپ. ياۋروپالىقلار ۋە تۈركىيەدە مائارىپقا بەك كۆڭۈل بېرىدۇ.

شۇڭا مائارىپ ئادەمگە ئۆزىنى ئۆزىگە تونۇتىدىغان ۋاستە دەيدۇ. ئۆزىنى ئۆزى تونۇغان مىللەتتىن ھەر قانداق زور مۇستەملىكچىمۇ قورقىدۇ. دەپ سۆزىنى تاماملىغان.

ئانام دادامنىڭ ۋەسىيەت دۇئاسى

دادام مىنى مەھكەم قۇچاقلاپ
ئۆزىنى ئاستا قىبلىگە قىلىپ
كۆتۈردى قولىنى ئىگىز قىلىپ
باشلىدى دۇئانى نەسىھەت قىلىپ

ئالدى كۆزىگە لىق ياش ئېلىپ
تاپشۇردۇم دىدى ئاللاھقا سىنى
يولۇڭ ئوچۇق بولسۇن دەپ
كۆزۈڭ ئارقىدا قالمىسۇن دەپ

ئۇنۇتمىغىن ھەرگىز ئاناڭنى
قىلمىغىن تەرك نامازنى
بەرمە قولۇڭدىن ئىبادەتنى
يۈگۈر ئايلان دۇنيانى

ھودۇقما كۆرگىنىڭدە ھەيران قېلىپ
ئەخلاقى ساپ مەردانىنى تاپ
دىن ـ دىيانەتلىك سەركەرنى تاپ
توغرا يولغا باشلايدىغان لىدەرنى تاپ

پاسلانماس بىلەنگەن خەنجەرنى تاپ
ئازادلىق يولىدا ھارمايدىغان لىدەرنى تاپ

تاشنى تالقان قىل گۆھەرنى تاپ
قورقماس بىلىملىك قوماندانىنى تاپ
يول بېسىپ كەلگەنگە چاڭقاپ
جانغا لەززەت بىرەلەيدىغاننى تاپ
ھەردائىم ئىچىپ ساڭا قويىننى
شەربەت ئىچىرىدىغان كەۋسەرنى تاپ

يىرىم يولدا قويسا سىنى ئىشىك چاتاق
ماڭما ھەرگىز سەن ئۇچۇن تۇزاق
قالارسەن ئاخىرىدا چۆل ـ يالاڭئاياق
ھاياتىڭ خەتەر مەنزىل ئۇزۇن يىراق

پەقەتلا ئۇممەت ئۇچۇنلا
دىن ۋەتەن مىللەت ئۇچۇنلا
ھۆرلۈك مەشئەلنى يېقىش ئۇچۇنلا
ئاللاھ رىزاسى ئۇچۇنلا
كۆرەش جان دوستلارنى تاپ

ۋەزىپەڭ ئېغىر ئوغلۇم ئادا قىلساڭ رازىمەن
ئىجابەت قىلغاي دۇئاسىنى ئىلاھىم
كۈچ قۇۋۋەت بەرسۇن ئىلاھىم ساڭا
دادام كۆز يېشىنى ئېيتىپ سالاپ

ئاللاھقا تاپشۇردۇم ئوغلۇم سىنى
يولۇڭغا قارايمەن ساقلاتمىغايسەن بىزنى
دىدىم مەن ئانام دادامغا ۋەدە بىرىپ
ئورۇنلايمەن ئارزۇ ـ ئارمانىڭنى سۆز بىرىپ
ئاللاھ شاھىتتۇر يانمايمەن بۇ يولنى بىسىپ
ئايرىلدىم ئانام دادام قېشىدىن يولغا چىقىپ

بولمىدى ئازات ۋەتەن قولۇمغا كەلمەي
ئۆلدى ئانام دادام يۈزنى كۆرەلمەي
تۈگمەيدۇ ئۈمۈدۈم ئازات ۋەتەننى كۆرمەي
قويسام مەنمۇ ئۈمۈدۈمنى قەبرىگە

قانداق قارايمەن قىيامەتتە ئانام دادام يۈزىگە
ئانام دادامغا بەرگەن ۋەدىنى ئورۇنلىماي
كەتسەم مەنمۇ قەبرىگە نۇمۇس قىلماي
ئىنشائاللاھ ئازات بولۇر نەۋرە ـ چەۋرىگە قويماي

ياشايلى بىزمۇ ئىنسانىدەك دۇئا قىلىۋەرمەي
كۆرەش قىلايلى قىيامەتكە قەرز قويماي
قاچانغىچە ياشايمىز بويۇن قىسىپ دالدىدا
ئازات قىلساڭ ۋەتەننى بولۇر دۇئايىڭ قوبۇل
ۋەتەن ئازات بولمىسا بولمايدۇ دۇئايىڭ قوبۇل
ۋەتەن ئازات ئەمەس ئۆتمەيدۇ دۇئايىڭ ئاللاھ ئالدىدا

ئانا ئاۋازى

ئەي قورقاق ئۇيغۇر بالام
قورقاق خىتايىنىڭ تارىخىغا باقماي
قايتقان ئەجدادىڭ ئۇرۇشتىن زەپەر بىلەن
سەندەك ۋەتەننى تاشلاپ قاچماي

ئارتۇق بىرلەش قاچما جان بالام
كەل ۋەتىنىڭ سېنىڭ ئۇيغۇرىستان
ئىگە بول تاشلاپ مېنى قېچىۋەرمەي
غەيرەت جاسارەتلىك بول قورقماي
مىراسىڭدۇر ئانا تۇپراق ئۇيغۇرىستان

ئاسارەت نومۇس

ئۆلۈم ياخشى ئاسارەت ئاستىدا ئېزىلگەندىن
يەپ ئىچىپ چىملىقتا سوزۇلۇپ ياتقاندىن
دۇنيا قوغلىشىپ ئەيش ـ ئىشرەتتىن
ئۆزىگىمۇ قىيىن قارۇن كەبى سەرۋەتتىن
پۇلۇڭنىڭ ئىگىسى خىتاي ياخشى يولغا ئىشلەتمىگەنلىكتىن
باغ سېلىپ مۆۋە قويساڭ چېتلىرى بولمىغانلىقتىن
قۇرۇر مۆۋە گۈلزارىڭ ساڭا تەئەللۇق بولمىغانلىقتىن
ئالەمنىڭ نەرگە بارساق بارايلى خار ياشايمىز
ئەسلى ئانا ۋەتىنىڭ قولۇڭدا بولمىغانلىقتىن

2017 ـ 01 ـ 26

شەھىتلەر ئۆلمەس

ۋەتەن مۇجاھىدسىز ئازاد بولماس
لىدىرلىك سۆز ئەمەس بولۇمىسىز بولماس
بولۇمىسىز يايىنى تارتار ئوق تەگمەس
ئەگەر ئاتقان بىلەن ھەرگىز قادالماس

قېرىنلاردا گەپ يوغان جىھادقا چىقالماس
قېرىنلار جوۋان بىلەن ياتسا بىر پاي ئاتالماس
قېرىنلاردا تەجرىبە كۆپ قورقاق بولماس
قېرىنلاردا ۋەتەن ئىشقى ھىچ نەرسە پايلىماس

قېرىنلاردا غەيرەت كۆپ دۇئا قىلار يانماس
قېرىنلار ۋەتەندىن باشقا ھىچ نەرسە تانىماس
قېرىنلار ۋەتەندە تۇرۇپ ۋەتەنسىزلىك دەردىدە
ۋەتەن ئازادلىقىنى كۆرمىگۈچە كۆزىدىن ياش قۇرىماس
مۇجاھىد قېرىنداشلار يىتىشىدۇ تۈگىمەس
كۆرەش يولىدا قىلىدۇ جىھاد شېھىتلەر ئۆلمەس

قۇللۇق كىشەن

مىللىتىمنىڭ روھى ئۆلۈكلىك يامان
لىكىن قورقىدۇ خىتاي ئۇيغۇردىن ھامان
ئەگەر روھتا بولسا قۇللۇق كىشەن
مۇجاھىدلەر قىلماستى تەسلىم بولۇپ يېتىپ
توختىماي قىلدى مۇجادىلە بىر ئۆلسە بىرى تۇرۇپ
خەلقى ئالەم كۆرىدۇ قاچار خىتاي ۋەتەننى تاشلاپ
مۇجاھىدكە تەڭ كېلەلمەس خىتاي ھەرقاچان

تەقدىر رەھماندۇر

ھەقىقى ئەمىر تەقدىر رەھماندۇر
ياخشىلىق ۋە يامانلىق ئاللاھتىن ئەسلى ئىماندۇر
مال ـ كۆچۈڭگە ئىشەنگەنلىك بىر شەيتانلىقتۇر
بولارنىڭ ھەممىسى ئەقلىڭگە ئاخىر پۇشايماندۇر

تاپايلى ئارتۇق بىر يول

باتىلار ياخشى كۆرۈنۈش ئۈچۈن
مۇسۇلماننى ئۆزىگە پىشۋا قىلدى
مۇسۇلمانلار باتىنغا ئۆزىنى ئېتىپ
نۇر ئىسلامنى ھاياتىغا پىدا قىلدى

باتىلار مۇسۇلماننى مۇسۇلمانغا
بىر ـ بىرىگە سېلىپ ئويۇنچۇق قىلدى
بۇ سەۋەبتىن يەر يۈزىدە
نۇر ئىسلام خار ـ زار بولدى
مەن مۇسۇلمان دەپ
مۇسۇلمانغا نەپرەت قىلدى

باتىنغا شىكايەت قىلىپ
باشقىچە يالۋۇرە ئىززەت قىلىپ
باتىلار قىلار ئاندىن بىزگە
ھىلە شەيتان تۆھمەت قىلىپ
ئۇلار قىلسا بىزگە ياخشىلىق
داۋراڭ قىلار تازا شۆھرەت قىلىپ
شۇڭا دەيدۇ جومھۇر رەئىس
ئەجنەبىلەرگە ۋاي نىھايەت
كۆرەلمەيدۇ بىزنى، قۇرار توزاق
قىلار دائىم يالغاندىن غەيبەت

باتىلارغا ئىشەنگىن دەپ
بارمۇ ھەدىستە ياكى ئايەت
باتىغا ئوخشىتىپ ئېچىۋەت دەپ
بىشىڭنى ئاچ بارمۇ رىۋايەت
پۈتۈن ئەزايىنى ئېچىۋىتىپ
قىلار پەرداز مايمۇن نىھايەت
باتا دىمەك ئىسلام دۈشمىنى
ئوچۇق تۇرسا غايەت
بۇ غەپلەتتە مۇسۇلمانغا
چۈشكەن تۈگمەس بىر ئاپەت
پايدىلاندى دىن دۈشمەنلىرى
دائىم قازىدۇ قۇدۇق ئادەت
دۇنيا ئىسلام مۇسۇلمانلارغا
ئىلاھىم كۈچ ـ قۇۋۋەت بەر ھىدايەت
ئۇيغۇرۇمنى ئىرىشكەي نىجات
قۇرار ئىسلامى بىر دۆۋلەت
ھەقىقەتنى چۈشەنسەڭ
ئالەمى ئىسلامغا ئائىتتۇر
ئۇيغۇر ئۈستىگە قۇرۇلغان
بالايى ئاپەت غەپلەتلىكتۇر
ئۇيغۇر تارتىۋاتقان گۇناھلار
ئەڭ چوڭ ئاسارەتتۇر
ئۇيغۇرۇم مۇسۇلمان لىكىن
بىشىغا كەلگىنى مۇسىبەتتۇر

ئۇيغۇرۇم مۇسۇلمان تۇرۇپ
ھەق يولدا ماڭمىغانلىق خاتالىقتۇر
ئۇيغۇرغا ئاللاھنىڭ قەھرى
غەزىپى بولدى بالا نازىل
ئاللاھ ئەمرىنى قويۇپ
ماڭدۇق نائىش سابىق باتىل
بولۇپ تۇرۇپ شەيتان يولىنى
دوست تاپتۇق ئەخمەق بىلەن جاھىل
مال ـ شۆھرەت دۇنيا پىشىدە
يۈگۈردۈق ئالدىنىپ غاپىل
شۇنىڭ بىلەن قالدۇق ئاسارەت
يوق نىجاتلىق بىزگە ئادىل
ئىلاھىم بەرسە بىزگە نۇسرەت
تاپايلى ئارتۇق ئۇيغۇرۇم بىر يول

ئەزىپ كەتتى باشتىن ئاياغ

ئۇيغۇرۇمدا يوقتى دىنى مەزھەپ
چىقتى ھازىر بىزدە تۆرلۈك مەزھەپ
ئۇيغۇرۇمنىڭ ئەھلى سۈننىدۇر مەزھەپ
بۆلۈنۈپ كەتتى ھەر يولدا ئېزىپ

بۇ تۇغرىسىدا يوقكى ئالىم چۈشەندۈرۈپ
بۇ ئەخماقلار ئاڭلىماسكى قىلسا لاپ
ئىبلىسلارنىڭ مەقسىدى دىندىن چىقىرىپ
ئۇيغۇرلارغا مەزھەپ ئۇرۇقنى تېرىپ

مەزھەپ بىلەن مەزھەپنى سىلىپ
باتىلارنىڭ ئويىنغان ئويۇنغا قېنىپ
يوقاتماقچى خىتايمۇ ئۇرۇپ قېقىپ
بۇنى چۈشەندۈرسەڭ ئۇنىڭ دىماغى
ئېزىپ كەتتى ئۇيغۇرۇم باشتىن ئاياغى

خائىنلارغا ۋاي

خائىنلار ئىش بېشىدا
سادىقلار بويۇن قىستى
گۆھەردەك داۋاچىلار
كۆمۈلۈپ ئاياق ئاستى

مىللەت ۋەيرانى بولدى
رىياسەتچى ھاماقەتتى
ئاياغ ئاستىدا قېلىۋەردى
بىلىملىك ئىسىل زادى

خائىنلار ياخشىلارنى
رەنجىتەر خۇشال ئاتتى
داۋاچىلار قالدى ئېزىلىپ
باش قالدۇرۇش يوق شارائىتى

داۋاچىلاردا مال - پۇل يوق
يوق پەقەت ئۇلارنىڭ قىممىتى
كەمبىغەل بولسىلا ياقماس
قىلسا سۆز قوۋۋىتى

مال - پۇلغا قاراپ
ئىززەت قىلار نائەھلى ئېزىتقۇچى

قۇرۇق قول بولسا يوق
ئۇنىڭ لايىق ئىززىتى
قارار بېرىلىدۇ ئۇنىڭغا
يانچۇقى توم بولۇشى
گۇناھلىرى كەچۈرۈلىدۇ
ئۇ بايلا بولسىلا
كۆرۈنمەس نۇقسانلىرى
نەچچە قات بولسا
پۇلى يوقلارنىڭ گېپى تۈگ
ئەگەر بىلىملىك بولسىمۇ
قىلار تازىم كىيىم ـ كېچەكىگە
ئەگەر نۇقسانسىز بولسا
بىلىملىكلەر غەرىپ بولۇر
ئۇچرىغاي دائىم ھاقارەتكە
ئادالەت يوق ئارىمىزدا
باھا بېرەر پەقەتلا قارىسىغا

كىپەن ھازىر

ۋەتەن، مىللەت، دىن ئۈچۈن كىپەن ھازىر
قىلسا ئىرادە ئىلاھىم پات يېقىندا ھاسىل
شاھادەت شەربىتىنى تويغۇچە ئىچەرمىز
ئېچىلغاي ۋەتەن تۇپراقلىرىدا گۈل باھار
تۆكۈلسۇن ۋەتەن تۇپراقلىرىغا شېھىت قانلار

ئىلاھىم بۇ مىللەتكە جاسارەت بەرگىن
چىن زالىمنى ۋەتەندىن خارۇ ـ زار ئەتكىل
كەلگىنىگە مىڭ پۇشايمان بى قارار ئەتكىل
ئۇيغۇرۇمغا ھىدايەت بەر توغرا بىرلىك ئەتكىل
قالمىسۇن ۋەتەندە مىكروپ توزتومان ئەتكىل

ئۇيغۇرۇمنىڭ بېشىدا مىڭ بىر بالا
ھازىرغىچە سەبرە قىلدۇق ئادا
قان قۇستۇردى كۆزىمىز قان يارا
كۆرەلمىدىم ئۇزاقتىن يوللار ئارا
يوق تېخى يالقىرغىدەك بىر ئەسىر

چىقىپ كەتتى يولدىن

ئۇيغۇرۇم چىقىپ كەتتى يولدىن
ۋەتەن مىللەت دىن ـ دىيانەت قولدىن
چىنلى شەيتان چىقاردى بىرلا سۆزدىن
ئايرىلدۇق ئىزلىپ بار يوقى ئەلدىن
ئەگەر ئىلىم بولسا ھىچ ئازمىغاي
ئۇ كىتابنى ساندۇقتا ياكى يانچۇقتا سالماي
ئوقۇپ چۈشەنسەك تاپاتتۇق ئازماي

ئۇيغۇرۇم بەربىر ئۆلسەن بىركۈن بىرىپ
مەنالىق ئۆل ناله قىلماي ئىمان بىرىپ
ئۇيغۇرۇم ئازدى دىنىمىزدىن سەن ئالغىن تىرىپ
ئازغانلار قالار جاھاننامدە ئىزىپ
قىلمىشىڭدىن بىرسەن بىربىر ھىساب

ئۇيغۇر سالادا

ئۇيغۇرغا بۇ دۇنيا تار كەلدى لىكىن سالادا
تېپىلمىدى ئەگەر تېپىلسا بىر مەدىكار ئەسلا
قورۇلۇپ قالماستۇق بۇلۇڭ پۇچقاقلاردا
دىن ـ دىيانەت ۋەتەن ـ مىللەت ھەق يولىدا
بىھۇدە كۆن ئۆتكۈزۈپ ئەخمىقانە كۆلۈپ يولدا
بەزىلەر ئىچىپ بىھوش بولۇپ قۇرۇق خىيالدا
ھەقنى تونۇماي يا ۋەتەنگە بارالماي تالادا
ئۇيغۇرۇم كىلەيلى ئارتۇق بىرلىك قارارغا
نۇمۇس قىلماي ئاللاھتىن يا خەلقى ـ ئالەمدىن
نىمە بولدۇڭ قورقمايسەن روزا جازادىن
نىمىشقا ئىبرەت ئالمايسەن كەلگەن بالادىن
بىزگە كەلگۈلۈك كەلدى ئۆز خۇي ـ پەيلىمىزدىن
شۇڭا غەپلەتتە قالدۇق ھىچ كارىمىزدىن

شەيتاندىنمۇ رەزىل

مىللەت ھەققىنى يىدى بىر ئەبلەخ
مىللەت ھەققىدە سۆز قىلىپ تۇرۇپ
سۆكۈپ دائىم شەيتاننى
شەيتان كۆرۈپ بىركۈنى ئۇنى
مەن شەيتانمىكىن دەپتىمەن
ئۇچراتتىم سەندەك رەزىل ئىنساننى
مەندىنمۇ رەزگە نەرسىمىشسەن
ئۇ قەدەر قاۋايسەن تۇتامسىز

بۇ ھەقتە جانابى ئاللاھ سۈرە نىسا 121، 119، 120 ـ ئايەتىدە شۇنداق دەيدۇ (كىمكى ئاللاھنى قويۇپ شەيتاننى دوست تۇتىدىكەن ئۇ (دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە) ئوپوچۇق زىيان تارتقان بولىدۇ. شەيتان ئۇلارغا (يالغان) ۋەدىلەردە بولىدۇ ۋە ئۇلارغا خام خىيالغا سالىدۇ (يەنى ئەمەلگە ئاشمايدىغان ئارزۇلارنى كۆڭلىگە سالىدۇ) شەيتان ئۇلارغا پەقەت يالغاننىلا ۋەدە قىلىدۇ. ئەنە شۇلارنىڭ بارىدىغان جايى جەھەننەمدۇر. ئۇلار جەھەننەمدە قاچىدىغان جاي تاپالمايدۇ) دىمەك جانابى ئاللاھ ئىنسانلارنى بۇ قەدەر ئاگاھلاندۇرغان تۇرسا.

داۋا ئېشغا زاكات

داۋا ئېشغا بايلار زاكات بەرسە
داۋايىمىز سىلكىنەر جانلىنىپ تۇرسە
توسدۇ زاكاتنى بولۇمسىز شەيتانلار
زاكات بەرمەي هارام قىلار هايۋانلار
غېرىب هەققىنى بەرمەي خىيانەتكارلار
داۋاچى يوق چىقار هۆسنى سۆرەتتىن
ئەقىدە بۆلمىگەن شەيتان ئەلدىن
يىراقلاشقاي خەلقىم شەكلى غەيرى تىلدىن
قاچار ئۇلارمۇ ئۇيغۇرنى كۆرسە نەپرەتتىن
قۇتۇلدۇر ئىلاهىم غەپلەت تۆهمەتتىن

كاۋاپ بولدۇم ۋەتەن ئىشقىدا

يۈرۈگۈم يانار كاۋاپ بولدى مىللەت ئىشقىدا
جىگىرىممۇ كاۋاپ بولدى ۋەتەننىڭ پىراقىدا
قاچان ئازات بولار دەپ مىللەت تۇراقىدا
ھۆر بولۇرمۇ مىللەت يا تېخى ئۇزاقلاردا
غەم ـ قايغۇدا ياتالمايمەن نادامىندا

مىللەت يولىغا قويدۇم جان مالىمنى
ۋەتەن ئۈچۈن سەرپ قىلدىم پىكىر خىيالىمنى
ۋەتەن ئازات بولغىچە كەسمەيمەن بۇرتۇمنى
ئاڭلىغاي مىللىتىم بىر كۈن بۇ سۇئالىمنى
يەتكۈزگەي ئىلاھىم مىرادىمغا مۈشكۈل جاپايىمنى

ئال رەئىس

خاراپ بولدى ئاسارەت ئاستىدا قېرىنداشلار
ئەزانمۇ ياساقلاندى ۋەتەن دىيارىدا
پۈتۈن ئىشقا قۇرۇپ قاپقان تورزاقلار
قۇرىماس قان ـ ياشلىرى كۆز دىماقلاردا
داۋاسى يوقمۇ رەئىس نالىزارلارغا

رەئىس كۆرمەيمىز ئۇزاقنى قىل ئارا
باشقىلارغا قىلدىڭ مىڭ تۈرلۈك ۋاپا
ئاغزىڭدا مىڭ تۈرلۈك ياخشى سۆز با
لىكىن كۆرمىدۇق تېخىغىچە قىلچە ئادا
ئۇنۇتماسسەن قىلغىنىڭنى ياكى بى ھوپا

ئال ھىمايەڭگە رەئىس قالمىسۇن غەمدە
ۋەتەندىن ئايرىلدۇق يېتىپ تازا دەمدە
قەھرىمان ئۇيغۇر ئىدۇق بىر ئادەمدە
ئادەم دىگۈدەك يۈز يوق تازا بىغەمدە

ختاي ئالدى جان بىلەن

ئۇيغۇرۇم ختاي ئالدى ھەر باھانە بىلەن
يەمەي ـ ئىچمەي توپلىغان دۇنيايىڭنى جان بىلەن
توغرا يولغا ئىشلەتمەدىڭ ئالدى باللارنىڭ بىلەن
ۋەتەن، مىللەت يولغا بەرمەدىڭ خىيانەت بىلەن
ۋەتەن ـ مىللەت ـ دىن ئۈچۈن بەرگەن بولساڭ پۇل بىلەن
كۆرەتتىڭ ئازات ۋەتەن ئېچىلغان گۈل باھار بىلەن
ئەمدى جەھەننەمدە قانداق يانارسەن ئۆلگەن بىلەن
ئەمدى باللا ـ ماللا ـ پۇللا يوق قالدىڭ جان بىلەن

ساغا يوق ئامال

تاپساق پارا ئالساق راھەت كامال
بىر ھاۋادىس بولسا ساڭا يوق ئامال
بۇ قەدەر ھاياتقا ۋەتىنىڭگە قىل ئامال
دوستلىرىڭنى توپلاپ قىلغايسەن ھەل

ھىچ ئويلىماس ۋەتەننى راھەت بىلەن
ئۆمرىڭنى ئۆتكۈزسەڭ ئىززەت بىلەن
ياتامسەن تېخى چەتئەلنى كۆرگەن بىلەن
نومۇس يوقمۇ ھۆرلۈكنى كۆرگەن بىلەن

ۋەتەنسىزلىك قارا كۈرۈنەر بۇ جاھان
بىزمۇ ئىنسان قالمايلى قاراڭغۇدا ھامان
ۋەتىنىڭ بولمىسا غەيرى يۇرتتا پاشاھ
يىسەڭ كەيسەڭ جاۋاھىردىن كولاھ
ئاچ ـ توق يالاڭئاياق بىر گودەك
ئۆز تىلىڭدا سۆزلەشسەڭ ئاجايىپ بىر رىباھ
ئاللاھ يولىدىن ئېزىپ كەتكەنلىك
مۇسۇلمانغا يوقكى ئازاتلىق
دىن يولىدا ماڭغان بولساق
بولۇر بۇ دۇنيادا ئەزىز شاتلىق

باشقىلار ياشايدۇ ئۈنىڭغا ئىنسىپ
ئىت كۆپەك توڭگۇز يىگەنلەر كىسىپ
ۋەتەننى خارۇ ـ زار قىلدى مەلئۇن بېسىپ
ئىجتاھات قىلغان بولساق سېسىپ يېتىپ
قان بىلەن ئالغان بولساق سۆكۈپ ئېلىپ

ۋەتەن ئىشقى دەپ بىرەي دوستلار
كېچە ـ كۈندۈز ھەسرەت پىغان ياشلار
تۆكۈلەر چەشمىدەك ياشلىرىم مارجانلار
ھەريادىمغا كەلگەندە چىقار ئاھ ـ پىغانلار
كەل بىللە ئېيتايلى قالمىسۇن دەرت ـ ئارمانلار

5 ـ 3 كۈنگە قاراپ

ئۈيغۇر ۋەزىپەڭنى ئورۇندا تىك تۇرۇپ
3 ـ 5 كۈنۈڭگە قاراپ غەيرەتلىك بولۇپ
مەشرىپى ئالمىدە بىھۇدە كۈنۈڭ بىتاپ
ئۆلۈكۈڭنى يەيدۇ قۇرۇت يىلان ئەقرەپ
قالسەن يالغۇز سوراق بىلەن سوقۇلۇپ
ئەگەر دۇنيادا دىن ۋەتەن مىللەت ئۈچۈن
قىلغان خىزمىتىڭ بولسا بىر يول تېپىپ
جەننەت ماكانىدا ياشايتىڭ ھۆر قۇچاقلاپ

سەن قىلما ھىلە ئۆمرۈڭگە ئىتبار
ئاقۋەت بىركۈن ئۆلسەن ئەيلى ياد
ئاللاھتىن غاپىل بولساڭ بولما شاد
ئاللاھقا يېقىن بولساڭ بولۇر ئازات
باتىدا تۆركىيەدە ياشىدىم دەپ
غەيرەت ئىچىدە بولما گول
بويىنىڭدا ئېغىر يۈك بار بۇنى بول
ۋەتەن ئازاد ئەمەس غەمدە بول
ئويلا دوستلار بىلەن تاپ بىر يول

ئۇيغۇرۇمنى ۋەيران قىلغان نەرسە بار

شاراپ زىناھ ھارام خىيانەت يالغانلار
شۇڭا ۋەتەنسىز قالدۇق جۇل ـ ۋەيرانلار
خۇدا ئۇردى قىلدى پەيغەمبەر نالەتلەر
تۆگۈمەس بالاغا قالدۇق نىمە دىگەن گىرىپتار

ئۇيغۇرۇم بىر بىرىگە تەنە قىلماق بىلەن كەتتى
مۇجاھىدلەرگە بەزىلەر كۆز يۇمۇپ تەنە قىلدى
قاۋاپ خائىنلەر ھەددىدىن ئاشتى
قىلىپ سەبرە داۋانىڭ رەڭگىمۇ قاچتى

داۋاچىلار سۈكۈتتە بىر بىرىگە قاراپ قالدى
بۇ داۋادا چىقارمۇ قەھرىمان باشچى
خائىنلارغا تاشلاپ بەرمەيدىغان
ئۇيغۇرۇمدىن چىقارغىن ئىلاھىم يول باشلايدىغان

ئىشەنمىگىن پۇلۇڭغا

بۇ دۇنيادا ياشىدۇق غەمسىز
ئىشەنگەن پۇلۇڭغا يا ئەزىز تېنىڭگە
ۋە يا خەلق ئىچىدىكى ھۆرمىتىڭگە
ۋە يا مەنسەپ ياكى شۆھرىتىڭگە
ۋە يا لىدىرلىك كۈچ ـ قۇۋۋىتىڭگە
ۋاقتى كەلسە ئەرزىمەس ئۆلۈمىڭگە
قارا سەن بۇ دۇنيادا قىلغان خىزمىتىڭگە
قىلساڭ ياخشىلىق قىزلار مازار تېشىڭگە
قالىدۇ ئەۋلات ئەۋلات سوي دىشىڭگە

ئۇيغۇرۇم بىر نەسىھەت سۆز
دەپ بىرەي قىلغان سۆزۈم ئۇز
ئاڭلا ـ قاراڭلار سىلكىنىپ بىر كۆز
قارىساق دۇنياغا نەم ئالار كۆزۈمىز
ئۇيغۇرۇم بۇمۇ بىزنىڭ تەقدىرىمىز
ئەي ئۇيغۇر نىمە ئۈچۈن ھۆرلىكنى ئالمايمىز

يوق شاپائەتكە لايىق ئۆزۈم

دۇئا قىلدىم ساڭا ئىلاھىم
يوق بولۇپ كەتمەكتە خەلقىم
نىجاتلىق بەرمىسەڭ يوقتۇر ئامالىم
رەھىم قىل ئۇيغۇرۇڭغا ئىلاھىم

گۇناھىمىز كۆپتۇر ئىلاھىم
بىز بەندەڭگە قىلمىغايسەن غەزەپ
تەلمۈرتمىگىن بىزلەرنى يارەب
مەرھەمەت ئەيلە ئىلاھىم

ساڭا بارماس دۇئا سۆزۈم
چۈنكى يوق شاپائەتكە لايىق يۈزۈم
تەرك ئەتتىم ۋەتىنىمنى قورقاق ئۆزۈم
ئۇيغۇرىڭغا كۈچ جاسارەت بەر ئىلاھىم

نى ئۇلۇر بىر قەتىم رەھمە قىل ئىلاھىم
بىزلەردىن ئەسىرگىمەسسەن قۇدرىتىڭدىن
ئازدۇق بولۇمىسىزلىقتىن كەچۈرگەيسەن
ئۇيغۇرۇمنىڭ گۇناھلىرىنى كەچۈر ئىلاھىم

ۋەتىنىم زولۇم قىيامەت ئىلاھىم
يوقكى ئەزان نى قۇرئاننى ئىبادەت

خارۇ ـ زار پەرياد ۋەتەن
مەرھەمەت ئەيلە ئۇيغۇرۇمغا ئىلاھىم

دىنىم ئىبادەتتىن مەھرۇم قالدۇق ئىلاھىم
سەن رەھىم قىل قۇتقاز بىزنى يارەب
بۇ زۇلۇمدىن سەن قۇتقازمىساڭ
جاللات تەرەپتىن ئۆلۈپ تۈگەيمىز ئىلاھىم

گۇناھكار بەندەڭنى ئىلاھىم
بۇ كىسەل كاساپەتتىن
سەن ساقايت يارەب
سەنسىز ساقايمايمىز ئىلاھىم

مىللىتىم قورشاۋدا قالدى ئىلاھىم
قەلبىدە ئىمان، جاللات رەھىمسىز
سەن قۇتقازمىساڭ ئۆلۈپ تۈگەيمىز
مەرھەمەت ئەيلە بىزلەرگە ئىلاھىم

بىزنىڭ ئېغىر گۇناھىمىز ئىلاھىم
ۋەتەننى تاشلاپ قاچماق
ئەقىدىسىزلىك باتلىغا ساپماق
ھىدايەت بەرسەڭ ھەقنى تاپماق
ھەققە ئۇلاشتۇر بىزلەرنى ئىلاھىم

زالىم خىتاي دىنىمگە قارشى ئىلاھىم
تولۇپ تاشتى زىندانلاردا
كىشەنلەپ ئۇرۇپ قاپساپ
بۇ زۇلۇمدىن سەن قۇتقاز يارەب
رەھىم ئەيلىگەيسەن ئۇيغۇرۇمغا ئىلاھىم

ئارىمىزدا خائىن مۇناپىق جىق ئىلاھىم
خائىنلاردىن قاچار مىللىتىم قورقۇنچاق
خائىنلارنى جۆندىيەلمەيدۇ بىراق
جاسارەت بەر بىزلەرگە ئىلاھىم

ئارىمىزدا ئىھانەت كۆپ ئىلاھىم
بىرلىشەلمەس كىسەللىك كۆپ
ئىشەنمەسلىك چۈشەنمەسلىك كۆپ
ئىناقلىق ئەيلە بىزگە ئىلاھىم

ئۆمۈدىمىز سەنسەن ئىلاھىم
روھلۇق جاسارەت بەرگىن
ئىمانىمىزنى نۇر ئىسلام ئەيلىگىن
نۇر ئىسلامدىن ئەسرگمە
ھەق يولۇڭدىن نىسىپ ئەيلە ئىلاھىم

ساغلام كۆرەشچان دوستلار بەر ئىلاھىم
يولدىن ئاداشقان بۇ مىللەتكە
ھىدايەت قانىتىڭنى ئاچقايسەن
ھەق يول نىسىپ ئەتكەيسەن ئىلاھىم

دوست دىگىنىمىز دۈشمەن بولدى ئىلاھىم
ئالدىمىزدا كۆلۈپ ئارقىمىزدىن ئۇردى
ئارىمىزنى بۇزۇپ غەيبەت قىلدى
بۇنداق ئىنسانلاردىن ئۇزاق تۇتقايسەن
قۇدرىتىڭدىن ئەقىل بەرگەيسەن ئىلاھىم

قۇتۇلدۇر بۇ زۇلۇمدىن ئىلاھىم
ئۇيغۇرۇڭنى جازالاپ ئىمتىھان ئەتتىڭ
گۇناھلىرىمىزنىڭ ئېغىرلىقىدىن
بۇ دۇنيانى دوزاق ئەتتىڭ
ئۇيغۇرغا كۈچ زەپەر بەرگىن
قۇرۇلسۇن ئىسلامى بىر دۆلەت

ئەسىركىمە ئۇيغۇرۇڭدىن يارەب
قۇدرەت ئىلاھىڭدىن زەپەر سەندىن
كۆرەش قىلىش ئۇيغۇرۇڭدىن
سىنىڭ ئىلاھى ئادالىتىڭدىن
ئىككى ئالەم بەختىيار بولسۇن

ساڭا ساغلام ئىبادەت قىلسۇن
جەۋلانسۇن ئەزان قۇرئان
ئۇيغۇرۇڭنىڭ تۇپراق ماكانىدا
تويسۇن بۇ شاتلىققا ئىلاھىم

گۈلشنى

كىلىدۇ ۋەتەن باغۇ جەننەت گۈلشنى
بۇيىرارسەن ئۇ كۈن كۆرمەككە كۆز سىنى
بىر كۆرەلمەي ئۆلۈپ كەتسەڭ ئەگەر
كۆزۈم يۇمۇلماس ئوچۇق كىتەر

قورقۇنچاقلىق بىلەن ۋاي بىچارە ۋەتەن
كىم قولىدا قالدىڭ بۇ قەدەر جۇل ۋەتەن
ياۋرۇپا ئوتتۇرا ئاسيا تۈركىيە ئامرىكىدا
ياشىدىم دىگەن بىلەن بويۇڭ پۈكۈك يوللاردا

ۋەتەن خەلقى ئالەم بىزلەرگە ھاقارەت قىلار
قۇرۇق گەپ قۇرۇق خيالغا يوق ئىتبار
مەن بۇ يولدا دىگەننى كۆرمىدۇق ئىختيار
كۆرەشچان قىل بىر ھىدايەت بىزلەرگە ئىلاھىم

مەن ئۈچۈن نۇمۇس

ئەجنەبى ساختىكار ئىشەنمەيمەن
سىياسەتكە ئىشەنگەنلەرنى چۈشەنمەيمەن
ئۇ تۈلكىلەرگە ئىشىنىپ ساقلاپ تۇرالمايمەن
مۇزلۇققا ئاتتى مۇزلاپ قېلىشۋەرمەيمەن

قىشنىڭ ئەتىيازى بار ئىرىمەي تۇرالمايمەن
مەنپەئەت ئۈچۈن ساتتى ئۈچ ئەبلەخ
ئالىمىز روس ئامېرىكا ئېنگىلىستىن
خىتاي بىلەن قوشۇپ ھېساب سورايمەن
مەن ئالماي نەۋرەمگە قويۇپ قويسام
نۇمۇس ئەمەسمۇ مەن ئۇيغۇر دېسەم

غازى ئانام ئەقىللىق چاق قەپەزنى

ئانام سالغان ۋەتەنگە ساراي
ئىلتۋالدى ختاي ياساپ سالغان سارايىنى
ئانام تاشلاپ پىپىرىپ ختايغا سارايىنى
لەنەت قىلغان تويۇپ بۇنداق سارايىنى

ئەجنەبىلەرنىڭ دەردىنى كۆپ تارتتى
ئەمدى سالمايدۇ ھەشەمەتلىك ساراي
ئۆز ۋەتىنىگە سىلىپ ساراي
ئىگە بولالمىدى بى كىسەكمۇ

ئەمدى سالساڭ يەنە ساراي
ئامرىكىدا كىمگە قالار ئۇ ساراي
ئانا سەن چۈشسەڭ ساراي دەردىگە
ئاكام سىدىق چۈشسە قەلەم دەردىگە

مەن چۈشسەم غەم ـ قايغۇ دەردىگە
بايلار چۈشسە پۇل تىپىش دەردىگە
بىغەملەر چۈشسە نەزمە نەجەم دەردىگە
قىرىلار چۈشسە مەشرەپ ئويۇن دەردىگە

مۇجاھىدلەر چۈشسە لىدىرسىزلىك دەردىگە
ۋەتەندە مىللەت چۈشسە جان دەردىگە

ياشلار ۋەتەننى تاشلاپ قېچىش دەردىگە
ئالىم زىيالىلار لىدىرلىك تالىشىش دەردىگە

ۋەتەن مىللەت دىن ئۆچۈن ھەركەت يوق
بىھۇدە كۈن ئۆتكۈزۈپ قۇرۇق خىيال دەردىگە
لەنەت بولسۇن بۇ ھاياتقا سۆرگۈن دەردىگە
چۈنكى يوق ئويغاتقۇدەك لىدىر ئىچىمىزدە

چۇۋالچاق بىرلىك يوق ھەربىرىمىزدە
مىللەت پەرىشان قايغۇ ھەسرەت ئىچىدە
مىللەت قان قۇسۇۋاتىدۇ ئېغىر تاياقتا
يوقسا ئەخماقمۇ سەن بۇ ھاياتتا

ئۆتۈپ كەتتى ئەخمەقلار قولىدا 60 يىل
ئەخمەق ئەمەسكەن دىگەنئىدىم بۇ يىل
قايدۇردىمۇ باشقىلار سىنى غولغۇيىل
ئەمەس باشتا تۇرۇش ئىشى قىلغىل
باركەن پۇرسەت قۇرۇق خىيال بولمىغىل

قۇرۇق خىيال يارىماس يا تۆھمەت پىشىدە
يەتتى يېشىم بىر يەرگە ياراتقىن بىر تۆھپە
قىلدىم ھاۋالە ئالالاھقا ھىدايەت بەرمەككە
بەرسۇن ھىدايەت ئىلاھىم بىز مىللەتكە

ئالدانمايدۇ ئانام ئۇنىڭغا
كۆردى چىپىپ يۈرۈپ دۇنيانى
تونۇتتىك تونۇشتۇرۇپ ئۇيغۇرنى
بەرگىن جاسارەت ئىلاھىم ئاناماغا

ۋەتەنسىزلىك ئەجەب دەرت ئىكەن
ئەقىدەسىز بولماس ئادالەت ئەزەلدىن
ئەمەس ئىنسان ئۇ تۆلكە ئەسلىدىن
كىسەل كۆپە تارىخ ئۇ ۋەسلىدىن
ساتتى بولوپ تۇرۇپ سەيپىدىن

ئالدى بۇلاپ خىتاي بارلىق بىساتىمىزنى
قويدى بىزگە دۇئا بىلەن مازارىمىزنى
نىمە قىلالىدۇق ئۇيغۇر ئوغلانلىرى
ئويغان ئارتۇق چاق قەپەزنى

نۇر كالام

قويدۇم ئامانەت ئاللاھقا ھاياتىم
قىلسام بۇ دۇنيادا خىزمەت ئىلاھىم
قورقىمام شۇڭا شھىتلىك ئىمانىم
يوقتۇر دىنىم ئۆچۈن ئۆلسەم ئارمانىم

بەر ھەق نۇرلۇق كالامىڭ
ماڭىمەن ھەق يولىدا ئىمانىم
يورۇتتۇڭ نۇر پەرمانىڭ
قۇتۇلدۇر ئىلاھىم جەھەننەمدىن

خىتايىنىڭ نېمە ئىشى بار؟

رەئىس سوقما چىن زالىمنى
كۆرمىگەچ سەن خىتايىنى
ئۇ تۈلكە مىكروبنى
بولىدۇ دۇنيا ئەبلەخ ھالىنى
سور رەئىس بىزدىن خۇيىنى

كۆپەكنى باقساڭ ھاۋلايدۇ
دۈشمەن كۆرسە قوغلايدۇ
چىن دىگەن نان كور ئەبلەخ
قورسىقى تويسا سىنى تالايدۇ
سۇقما بۇ ئەزىز تۇپراققا
سىنى قوشۇپ يەيدۇ
تۈرك دۈشمىنى ئەزەلدىن
ۋەتەن پارچىسى قولىدا
شۇڭا ئويۇن ئويناىدۇ
تىكىپ كۆزۈنى زىمىننى ئويلايدۇ
كۆپەك نەسلىلىك تۈلكە ئۇ
مەقسىدى باشقا ئۇنىڭ
تۈركىيە جەننەت ماكان
ئىشتىھاسى باشقا ئۇنىڭ
تىقىپ ياۋاش ياۋاش پۇتىنى
سەن بىلەن جىدەل ئويناىدۇ

ئاسارەتمۇ راھەت

مىللەت ھورۇن دۇنيادا راھەت
يوق نۇمۇس ئاسارەتتە راھەت
بەرمەس ھورۇن قولغا ئازادلىق
ئويغان ئارتۇق ئۇيقۇڭ يېتەر
يوق ساڭا ئويغانمىساڭ شاپائەت

كۆچنى ۋەتەن مىللەت دىندىن ئالدىم
مۇستەقىللىق ھەقلىق نىشانىم
بايراق قولۇمدا ۋىجدان ئىمانىم
ۋەتەندىلا ساغلام تەرەت ئالغىنىم

كۆرۈنەر مەنزىل ئۇزاق
خائىن تولا يول چىتلىق
چىقار كۆرەشچان لىكىن ئېزىتقۇلۇق
بوغار ئەقلنى يوللار تورزاق

بىر ئايالنى كۆردۈم

ئۆرۈمچى قوزغۇلىڭدا كۆردۈم
مىللەت يولىدا پەرۋانە كۆردۈم
كۆزىدە نەپرەت ئوتىنى كۆردۈم
ۋەتەن ھەسرىتى پىغانىنى كۆردۈم

ئاھ مىللىتىم ئاچچىقلاپ كېتىمەن
ئويلاپ جاپايىڭنى يىغلاپ كېتىمەن
ئەجدادىمنى ئويلىسام ئىپتىخارلىنىمەن
كەلسە ۋاقىت جېنىڭنى تىكىسەن
ئاللاھ شاھىتتۇر بولۇپ تۇرىمەن

غەپلەت چاتاق

مىللىتىم ۋەتەنگە ياخشى قاراپ باق
ھەركۈنى قىز ـ ئوغۇل يەيدۇ تاياق
ئۇردۇ ئۇيغۇر ئۇيغۇرنى شاپلاق
ئاھ مىللىتىم غەپلەتتە قالماق چاتاق

باھار شاملى

تويمايدۇ روھىم باھار شاملىغا
لەپىلدەيدۇ كۆك بايراق باھاردا
دۇنيانىڭ تەختىگە بىزمۇ ئولتۇرغاندا
يېتەر ئىدۇق مۇراد ئارمانلارغا

ئاھ گۈلزار مۆۋە چىمەن ئىچىدە
ئەسلا چىقمايمەن باغ ئىچىدە
ئىچىمەن قانغۇچە ئۆز باغىمدە
چاقىرىمەن دوستلارنى سارىيىمدە

ئاھ مىللىتىم ئويلىماقتىن
تاڭ ئاتمىغان كېچىلەردىن
قىيىن تېپىشماقلاردىن
ئوچۇق كۆڭۈل پەنجىرىدىن
رازىمەن شىھىت ماقامىڭدىن

دۇنيانىڭ گۇناھى يوق گۇناھ بىزدە
سۆيدۇم مىللەتنى يارلاندۇق بۇ يولدە
چاپتىم ئەمما سەن ئۇزاقلاردە
قالمىدى ئۈمۈدۈم يالغان دوستلاردە

ۋاز كەچتىم دۇنيانىڭ پۈتۈن ئىشىدىن
بىر ئۆمۈر تۇرمىدىم چاپتىم پىشىدىن
زامانىنى تۇرا! دىدىم تاكى بېشىدىن
ئىزدىدىم ئۆمرۈم ئىچىدە ئارمانىدىن

چارچىمايمەن ئەسلا ۋەتەن يولىدىن
ۋاز كەچمەيمەن ھەق ۋەتەن يولىدىن
كورىندوم ھەسرەت پالىلىرىمغا
ئۈمۈدۈم شىھىتلىك ئاللاھ ئۈچۈن

يانمايمەن ئىچتىم قەسەم بۇ يولدىن
ئارتۇق ئىشەنمەيمەن يالغان سۆزدىن
روھىم بەدىنىمدىن چىقمادەن
ئۆلسەم ئاللاھ رىزاسى ئۈچۈن

ھەسرەت چىكىپ قەلبىم ئىچىدە
ئەقلىم قوبۇل قىلمىدى ھىچ نەرسىدە
ئويلىدىم ئۆمرۈمنىڭ ھەر قاتىدە
توختام تۈزمەكتە ھەر بىرىدە

دوستلىرىم دۈشمەن بولدى
قەدەرلىرىم يوغۇرلوپ ئارمان بولدى
ئايرىلمايمەن ۋوجۇدۇم پەرمان بولدى
قالسامۇ يالغۇز شىھىتلىك ئۈمۈدۈم بولدى

مەن كەلگىنىمگە 30 يىل تۈگەر
ھەسرەت پىغان كۆڭلۈم بەتەر
مىللەتچى رەئىسلارغا يالۋۇرۇپ ئۆتەر
ئۇلاردا يوق سادا سالام بىرىپ كىتەر
مەتە بولسەن مىنىڭ پىلانىم
تۈتقان خەنجىرىڭ ئالىدۇ ئىنتىقام
خەنجەر تۇتۇپ باسىمىز قەدەم
سەۋەب بولسۇن خەنجەر بىزگە
كۆرەشچان دوستلارغا بولىدۇ ئىلھام
كۆرگەن دۈشمەنلەر قاچار ھەردەم
زالىمنى قويمايمىز ئالىمىز ئىنتىقام
مەتە ئالالاھ شاھىت بولسۇن
زالىم خىتايغا خاتىمە بىرىدۇ ئۇيغۇرۇم
ئەي خىتاي بىلسەن ئۇ مىنىڭ زىمىنىم
دوستلىقتىن مەتە سۆزلىرىم بار
كۆڭلۈم بولارمۇ مىنىڭ بىر كۈن شاد
توسالغۇ كۆپ كۆرەلمەنمۇ ئازاد
ياشايمەن لىكىن يۈرەيىم يىنىپ
كەلمىدى قولۇمدىن تۈگەرمۇ پەرياد
يىغلا ـ يىغلا باغلار چۆلگە ئايلاندى
قالمىدى قولۇمدا ئۈشتى گەتتى
چاقىرغانمۇ يوق ئىتبارىم قالمىدى
سەنمۇ بولساڭ تاشلىما دوست قالمىدى

مەتە دىيار كەزدۈردى
كۆڭۈل باغىمغا باھار ئەردىردى
ساختىكارلاردىن بىر بىر تەزدىردى
كىم يامان كىم ياخشى بىلدۈردى

مەتە ئەسلى ۋەسلىم زادى نەردە
نۇرلۇق يۈزۈم قوندۇز ساچىم نەردە
مەن تاشلاپ قاچقان ۋەتەن نەردە
ۋەدە قىلغان دوستلارنىڭ ساداقىتى نەردە

مەتە بىلەن دىيار كەزدىم
ئۆزۈلدى بۇ تەنىم جاندىن تويدۇم
كىم كەلسە ماڭا چارە قىلالماس
يارا يۈرىكىم داۋا يوق قاندىن تويدۇم
بىھۇدە ئۆلەر ھەركۈن ئۇيغۇر خەلقىم
كۆڭۈلسىز ئاچچىق خەۋەردىن تويدۇم

ئەسلىدە خىيالىمىز بار ئىككىمىز
ئولتۇرۇپ قوپتۇق سەن بىلەن بىزدە
كۆرۈنەر يۈزۈڭدە سۆز بىلەن ئۆزدە
ۋەتەن سەۋداسى يانار دىل بىلەن كوزدە
باشقىنى كۆردۇق مەيدىسىگە ئۇرغان بىلەن
ئىشەنمەيمەن ۋاپاسىز تۈلكە قۇرتلارغا

ئايلاندۇردۇم ئانا ۋەتەن تۇپراقلارغا
مەنى كوزور قىلدى ئۇ ئەبلەخلەر زالىم خىتايلارغا

دۆلەت باغچىلى ـ تۈرك دۇنياسى

تۈرك ـ تۈركتىن يوق ئىدى باشقا دوستى
يوق ئىدى ئويغاتقىدەك سەركەر لىدەرى
نەردە قالدىڭ دەۋلەت باغچىلى ھەق ئادالىتى
تۇر دىيەلمەيسەن قىردى خىتاي ئاۋچىسى

ئاڭلا ئەي تۈرك دۇنيا ئىنسان ھەقلىرى
قۇربانىمۇ ئۇيغۇر يوقمۇ ئىگىسى
بۇ دۇنيادا ۋاپالى دەۋلەت باغچىلى
ھەركۈن ئاقار ئۇيغۇر قان يارىسى
كۆرمەسكە سالما تۈرك دۇنياسى

ئېھتىياجىم قالمىدى
(باشقىلارنىڭ شېئىرى)

جىھادنى بۇيرۇق قىلدى ئاللاھ
باھانىگە ھاجەت قالمىدى
ئىچتىم ئەجەل شارابىنى
دوختۇرغا ئېھتىياجىم قالمىدى

قان ـ يارام ياخشىلاندى
ئوپراتسىيەگە ئېھتىياجىم قالمىدى
يەپلىدى جەننەت سارىيىم
مىمارغا ئېھتىياجىم قالمىدى

ئاگلا خىتاي

خىتاي ئۆز شەھرىدە ياشسا بىراق
ئەمەس دۈشمەن بىز ئۈچۈن پەقەت
قالغىنى ئۇيغۇر زېمىندا بىز ئۈچۈن چاتاق
زېمىنىمىزغا ئاياغ باسقان خىتايغا ئاقۋەت

ئۆلۈم ئۇلار ئۈچۈن ئەمەستۇر ئۇزاق
دەيدۇ شۇنى بەزى ئەخمەقلەر بىراق
يوق خەلقتە گۇناھ ھۆكۈمەت تۇزاق
ئۇنۇتما شۇنى خىتاي قالدى ئۇزاق

يېتىشۋېلىپ ۋەتەندە قان ئەمدى
قىلماي رەھىم ئۇيغۇر زېمىندىن قوزغىساق
ئۇيغۇر زېمىنغا باھار چېچەكلەرنى تېرىساق
ئۇيغۇر زېمىنغا ئىسلامى دەۋلەت قۇرساق

ساڭا شۇنى ئەيتىلى ئاگلاپتۇر
ئۇيغۇرنىڭ نىشانى مۇستەقىللىقتۇر
ھەرقانداق سۆلھى سالا خەتەرلىكتۇر
مۇستەقىللىقنى بۇزغان ئاسىي مۇناپىقتۇر

كىم قەھرىمان

بولالمايدۇ ئۆزىنى ئويلىغان قەھرىمان
دىن ۋەتەن مىللەت يولىدا ماڭمىغان
قورقاق بولىدۇ ئۆزىنى ئويلىغان
قورقماس جىھاددا قىلىچ ئويناتقان
زەيدۇن رەھمەتول ئوبۇلقاسىم قەھرىمان

قورقاق تەھلىلچىلەر بولالمايدۇ قەھرىمان
ئۈمۈدسىز ۋەتەندىن قورقار ھەرقاچان
يېتىم بالا تۇلخوتۇن دىلى نازۇك بولىدۇ
ئاغرىتماڭلا ئانالارنى قارغاپ قويىدۇ

قورقۇنچاقلىق

قورقۇش ئىنسان ئوغلى ئالالاھتىنلا قورقماق
قورقۇش سەبرە بىلەن جاسارەتنى ئارلاشتۇرماق
قورقۇش ھىس تۇيغۇنى سەبرە بىلەن تويغۇزماق
قورقۇش ھاياتى بويىچە ئېغىر يۈكنى توشۇتماق
قورقۇش ئەقىل ۋىجدان ـ ئىماننى بىر ـ بىرىدىن ئايرىماق

قاراپ تويماي

ئاھ تۈركەم شەھرىڭگە قاراپ تويماي
لەپىلدەپ قىزىل بايراق ئەزان ئوقۇلۇپ تۇرغاي
ماڭدام ماڭدامدا پەتۇچىلار قاراپ تۇرغاي
خائىن بولۇپ مىللەتكە ئامرىكىغا قاچقاي
ئالدىنىپ ئۇيغۇرلارمۇ سەپ تىزىلىپ تۇرغاي

نىمە ئىشلىك بار سۈرىيەدە

ئۇيغۇرۇم ئاسارەت ئاستىدا قالدى
زالىم قانخۇر ئەبلەختىن ۋەتەن تار كەلدى
قېچىپ ئۆلۈمدىن مىڭ بىر جاپادا كەلدى
كىلە ـ كەلمەيلا ئادەم توججارغا قالدى
ۋەتەندە زۇلۇم ئاز دەپ
سۈرىيە ئىراققا ئۆلگىنى كەلدى
ئۆلگىنى ئۆلۈپ قالغىنى كەلدى
ئاياقلىرى باسماس بولۇپ كەلدى
يوللىغانلار ئىگە بولماستىن پەقەت
نۇمۇس قىلماي تونۇماس بولۇپ قالدى

راھەت جاپاسىز بولماس

ئۈيغۇرۇم راھەت جاپاسىز بولماس
بەركەت ھەركەتسىز بولماس
خۇشاللىق سەۋەبلىك بىلەن بولماس
بالا قول ئازمىسا يېزىلماس
ھەقتىن ئايرىلغان بالاسىز قالماس
ھەققە قېتىلغان ۋەتەنسىز قالماس

قان بىلەن تەرەت

بىزلەر بىغەم ئۇخلاپ راسا ياتاركەن
ئۆلۈم قورقىدا مىللىتىم يېتىپ قارا باساركەن
بىگۇناھ مىللىتىم تۈرمە ـ تۆرمىلەردە تولۇپ تاشاركەن
ھەركۈنى سوراق تۇرماس ھاقارەت دەشنام
رەھىمسىز جاللات تۇرماي ئۇرۇپ قامچا بىلەن
چىدار يەنە ئەزايىدىن قان پىشقىرغان بىلەن
ئىرادىسىدىن ياناماس ۋارقىرار ئازادلىق ئۈچۈن
ھوشىدىن كەتسىمۇ ئۇرار تۆرلۈك ئۇرۇش بىلەن
جاللات تۇرار پەقەت ھېرىپ قالغان بىلەن
كەلسە ھوشىغا ئاقار قان ۋوجۇدىدىن
ناماز ۋاقتى كەلسە ئالار تەرەتنى قان بىلەن
قىلار نامىزنى ئېسقلىق زەنجىر كۆشەن بىلەن
مىللىتىم ئەنسىز ھېچ بىرى تۆرمىدىن ساق چىقمىغانلىقتىن
دەرت ـ ئەلەمدىن قورۇلدى يۈرەك ئاقتى كۆز ياشىدىن

مۆشكۈل ھايات ۋەتەندە ئانا ـ سىڭىل تۆرمىدە
مەن ئەقىلسىز كىلىپ سۈرىيەدە قاپقاندا
ئىشىنىپ ئالدامچىلارغا ۋەتەننى بىرىپ بۇ يولدا
شەيتان بىلەن بىر بولۇپ بىز جىھاد دىگەن يولدا

ئالدى خىتاي ئىگىسى يوق قىزلارنى بۇلاپ
چوڭ ـ كىچىك جامائەت بىزنى سۈرىيەگە يوللاپ

ئالدى ئەقلىمىزنى بېشىمىزدىن بىزنى زورلاپ
ئۆلسەڭ سۈرىيەدە جەننەتكە كىرىسەن دەپ گوللاپ
ئۆتتۈ كۆنۈم سۈرىيەدە قىسقا ئۇزۇن چەللەپ
ئۇختۇق بۇ ئويۇننى خىتايمۇ ئۇ يەردە بىزنى جايلاپ
بىرىپتۇ خىتاي پۇلنى روس، ئىرانغا ئۇردى بىزنى قوغلاپ
خىتاينىڭ قولى بىلەن روس، ئىرانمۇ بىزنى ئوۋلاپ
بىھۇدە ئۆلۈپ كەتتۇق بىر ئەخمەق بىلەن بولۇپ
ئاھ بىزدەك ئەخمەق مىللەت بۇ دۇنيادا بارمىكەن
ئىلاھىم بىز مىللەتكە ھىدايەت بەرمىسەڭ ئۆلۈپ تۈگەركەن

نالىزار كۆپتۇر

تۆركىيەدە قورقاق خىيالپەرەس كۆپتۇر
ۋەتەندە ۋەتەنسىزلىكتىن نالىزار كۆپتۇر
تۆركىيەدە ۋەتەنداش ۋەتەنسىز كۆپتۇر
ھىچ پەرقىغا بارمىغان قاپاقباش كۆپتۇر

ۋەتەندە ئىسىل ئىنسانلار زىندانلاردا كۆپتۇر
تۆركىيەدە ۋىجدانسىز خائىنلار كۆپتۇر
ۋەتەندە سېتىلما خائىنلار كۆپتۇر
ۋەتەندە بىگۇناھ كېسىلىپ ئۆلگەن كۆپتۇر

تۆركىيەدە ۋەتەن ئۈچۈن ئىش قىلماي
قاراپ تۇرغان تەھلىلچىلەر كۆپتۇر
دۇنيادا بىغەم ئۇيغۇرلار كۆپتۇر
ۋەتەن مىللەت دىن ئۈچۈن خىزمەت يوقتۇر

دوستلارغا تەۋسىيە

دوستلار ئاڭلاڭلار بۇ شېئىرىمنىڭ ئۆزىنى
دىنىي ئالىم قىلسا شەرىئەتتىن سۆزىنى
ئاچچىقى كىلەر بەزىلەر ئالايتىپ كۆزىنى
ئاخىرەتتە ئاللاھ ئالدىدا قارا يۈزىنى

ۋەتەن مىللەت يولىدا گەر بولسا نۇسرەت نىسىپ
ئاللاھ ئەمرىگە باغلانمىسا كىلەر دۈشمەن بېسىپ
خىتايلار ئېلىۋېرىدۇ سىنى باغلاپ ئېسىپ
ئاللاھنى ئۇنۇتساڭ ياتىسەن زىنداندا سېسىپ
قېلىۋېرىسەن ئاسارەتتە بويۇن قىسىپ

ئەگەر بىلىم بولسا

ۋەتەن مىللەت مەرپەت كۆرەش ئىشى
بولمايدۇ مۇمكىن ئىلىمسىز بىلىمسىز كىشى
ھەرۋاقىت ئىلىم بولغاي بىلىم بېشى
بولىدۇ ئازادلىق ئىلىم بىلەن لىدىر پىشى

ۋەتەن مىللەت كۆرەش ھەقنىڭ ئىشى
ئاللاھنىڭ ئەمرى بولمىسا يا قەھرى
لەنەتلەيدۇ خەلقمۇ تۆكۈرۈپ ساقىلى
بولۇمسىزنىڭ قىلغان ئىشى يوقتۇر قەدرى

بولۇمسىز مۇسۇلمانلار چىقتى يولدى
ئازدۇردى شەيتان بىرلا سۆزدىن
بەردى قويدى دىن ـ دىيانەتنى قولدىن
بولۇمسىزلىكى ئۆزىنىڭ بار ـ يوقى گولدىن

ئەگەر بىلگەن بولسا ھەرقانداق ئىلىمدىن
توساتتى ئۇنى ھەرتۈرلۈك خاتا يولدىن
ئۇرساڭمۇ بېشىڭنى تاشقا يانالماسسەن يولدىن
بولىدۇڭ سەۋەپ مىڭلارچە ياش ئۆلشىدىن

ئۆزۈڭنى بىلىملىك باشقىلارنى مۇرتەد دىدىڭ
خۇدا ئۇرغان مىللەتتۇق چالىسىنى سەن ئۇردۇڭ

قاراندەك ياشلارنى سۈرىيەگە يوللىدىك
نادان بولۇمسىزلىكتىن ئازدۇرۇپ گوللىدىك

بولۇمسىزلىك چىقتى خەلقىنىڭ بېشىغا
باشلىدى سوقۇپ خاتا ئۇرۇشقا
ئۆلتۈرە ـ ئۆلتۈرە ختاي سەۋەبىدىن قېچىشقا
بولۇمسىزلار پايدىلاندى پۇل تېپىشقا

كەلسە قېچىپ تۈركىيەدە قويماي
خاتا يولغا باشلىدى ھەقنى بۆلمەي
ئۇيغۇرۇمنىڭ دۈشمىنى ئەسلى ختاي
كەلسە قېچىپ تۈركىيەدە قويماي
ختاينى قويۇپ سۈرىيە ئۇرىشىنى قىلغاي
مۇسۇلماننى مۇسۇلمانغا سېلىپ ئوينسا
قانداق ئەقىل بۇ دوست ـ دۈشمەننى تونۇماي

تاقالدى ئىشىك

كىتەلمەيمەن ۋەتەنگە ئىشىك تاقالدى
كەتكەنلەرنى ساقلاركەن كىلىپ ئالداتتى
دوستلارغا ئىشەندۇق يوقلاپ قويمىدى
تۆگمەس خىيالىم دەرمان قالمىدى

كىم دىمىشكى قان ـ قېرىنداش ئۇنۇتماس
ئۇنۇتتى قان ـ قېرىنداش تۇرۇپ تونىماس
ئاقتى قان ۋەتەندە بىرسى تۇر دىيەلمەس
قورقاقمۇ يا رەئىس ۋەدىدە تۇرماس

بەدەل

جەننەتكىمۇ بەدەلسىز كىرەلمەس
ۋەتەنمۇ بەدەلسىز ئازات بولماس
قەھرىمان يوق بەدەلسىز
قان جان بىلەن بولۇر ئىستىقلاللىمىز
خىيالپەرەسلەرگە قاراپ ھاڭ ـ تاڭ قالىمىز
كۆرەش قىلماي ئايغا چىقىپ سىركە ساتىمىز

(ناخشا) پوچىلار

كۆرىمەن ھەر يەردىلا پوچىلارنى
ئۆزىنى ماختانچاق لىدەرنى
راستنى دىمەك لىدەرگە تەس
موللا قارىسىغا توغرا كۆتۈنمەك تەس

ھەممىدىن ئۇ لىدەرگە تەس
ئەمەس كەسكىن لىدەرگە تەس
يا قارار يا دىپلومات ئەمەس
قىسقىسى ئۇيغۇرغا لىدەرلىك تەس

(غەزەل) ئەي ۋەتەن

ئەي ۋەتەن تۆگمەس قەرىز بويىنىمىزدا
قان بىلەن يۇيۇپ ئالىمىز ئادا
چىكىنىش يوق جېنىمىز پىدا
ئالدانماق يوق قان قىساس ئالدىدا

دادام سورايدۇ

يولىلىدىك مىنى دادا بىكارغا زورلىما
بولسىمەن ئۆزۈڭ ئىستانبۇل شەھرىنى
ئۇزاقتا كۆرسەڭ جامى مۇنارىنى
زەپ قاملاشقان گۈزەل مىمارىنى

سورىساڭ ئۇلارنى دادا بايراق قولىدا
خەلقنى سورىساڭ پۇلنىڭ كويىدا
سورساڭ ئانى قۇرۇق خىيالدا
ئۇ بىرنى سورساڭ گىزىت قولىدا

ئۇلارنى سوردۇڭ ھەقنى سۆزلەش يولىدا
سورايسەن تاغ بالىسنى زامان يوق ئۇيقۇدا
دادا بەزىلەر سورايدۇ زامان زادى كىمدە
دۇشمەندىمۇ يا سەندىمۇ بۇ زاماندا

ھەجەپ كۆپ

ۋەتەندە تىرىك تۇرۇپ ئۆلۈك كۆپ
تۈركىيەدە ئۆلۈك تۇرۇپ تىرىك كۆپ
بىر ـ بىرىنى كەمسىتىپ ئىشەنمەسلىك كۆپ
بۇ مىللەتتە مەنمەنلىكتەك رەزىللىك كۆپ

قارشى چىقار ۋەتەندە ئىنقىلاب كۆپ
چەتئەلدە نامايىشتا پو ئاتىدىغان كۆپ
ئاز ئىش قىلىپ كۆرەڭلەيدىغان كۆپ
لىدىر ـ لىدىرنى مەسخىرە قىلىدىغان كۆپ

تۈركىيەدە نادان ئادەملەر كۆپ
ئۈمۈدسىز خىيال ئەنسىز كۆپ
ۋەتەن ھەسرىتىنى ئويلايدىغان كۆپ
قورساق تويسىلا غەمسىز كۆپ
لىدەر ـ لىدەرنى چۈشەنمەيدىغان كۆپ
چاقىرسا لىدەر قاچىدىغان كۆپ
بەرگەيسەن ئىلاھىم بىزگە ئەقىل ساپ

ئەي زالىم خىتاي

ئەي زالىم خىتاي ئانا يۇرتىمىز سەندە
ئالمىغۇچە سەندىن ئارام يوق بىزدە
تىكىپ قويدۇق جېنىمىزنى تۈزۈپ ئەھدە
بولسەن تۇغۇلغانغا پۇشايمان ئەمدە

ئۇيغۇر ئاۋازى

رەئىس قۇتقاز ئۇيغۇر دەيدۇ
ئازادلىق ئوتلىرى شۇدەم لاۋۇلدايدۇ
يوللايلى ئۇيغۇرغا ھۆرلۈك سالام
جاسارەت كۈچ بەرسۇن ئىلاھىم

رەئىس سۇسىز گۈل ئېچىلماس
ئويانماس مىللەت قوماندانسىز
قوماندانسىز شۇدەم ياكى ئامەتسىز
قويمايلى مىللەتنى باش پاناھسىز

ئىدى مەرھۇمنىڭ غايىسى

ھەسەن مەخسۇم غايىسى خىتايىنى تىز پۈكتۈرۈش
ئازات قىلىپ ۋەتەننى مۇستەقىل دەۋلەت قۇرۇش
قويماي خىتاي تەسىرىنى ھەق ئادالەت قۇرۇش
ئەھلى سۈننەت يولىدا دۇنياغا ئۆرنەك بولۇش

سىڭىپ كەتكەن روھى كىسەلنى قويماي داۋالاش
ئىسلام روھنى ۋەتەنگە ئۆلگە رەپەر بولۇش
قالدى ئۇزۇن مىللىتىم خۇراپى جاھالەتتە
قورۇلسۇن ئىلىم ـ ئىرپان مەرىپەت ئىلاھى ئادالەتتە

(غەزەل) نىمە ئەلا

قويۇپ ئاتا ـ ئانىسنى ۋەتەندە كەلگەنمۇ ئەلا
جاسارەتسىز مىللەتتىن هاۋشغان ئىت ئەلا
خيالپەرەس مىللەتتىن بىلىم ئێلىش ئەلا
كۆرەش ئۆچۆن ئىمان بىلەن يۆرەك ئەلا

شەرقى تۈركىستان قۇرايلى

رەئىس يىتەر ئارتۇق سەبرىم تاشتى
ھەركۈن ئالغان خەۋەر يۈرەكنى ياقتى
قىل خەۋەر دۇنيا بىلسۇن بۇ زۇلۇمنى
يول بەر ئۆگەنسۇن ئۇرۇش قىلىشنى
كەل ئۇيغۇرغا دەۋلەت قۇرايلى

كەتتى ۋەتەن ئاھ ياشلىقىم تۈگەپ
ئارزۇ ـ ئارمان ئاھ خىيالىم كەتتى قۇرۇپ
دوستلۇرۇمنى چاقىرسام كەتتى توزۇپ
رەئىس سەن چاقىر ئۇيغۇرىستان قۇرايلى

دوستلىرىم بار

مىللەتچى دوستلار پەقەتلا بىر بەلگە
قاچار دۈشمىنىم كۆرسە يەردىن يەرگە
مەشھۇر نامىڭ سىياھ سانجاق ئالەمگە
قوشۇلۇر ئۇ دوستلىرىم كۆرەش سىپىگە

ئىنسان ھوقۇقى يوق بىزدە مەھرۇم
ھەركۈنى ھاقارەت دەشنامدۇر كۈنۈم
يۈرەك قان ـ يارا چەكتۇق ھىسابسىز زۇلۇم
مەرھەمەت ئەيلە ئىلاھىم پىدادۇر جانىم

قۇرۇق بىر ئۇتۇن

مەن قۇرۇق بىر ئۇتۇن
خالىسىڭىز توپلاپ ساتارسىز
خالىسىڭىز توپلاپ ئالارسىڭىز
قۇرۇق دەپ ئەخلەتكە ئاتارسىڭىز

مەن ئەسلىدە تەكلىماكاندىن
سۇسىز قالدىم ئۇنتۇلغاندىن
چىقمىدى ھېچكىم كىمسەن دەپ
سورايمەن ھازىر رەئىسىمدىن

نىشانىم

قەدىرلىك كۆرەشچان دوستلىرىم
سىلەرچە مەن بۇ دۇنيادا ئىنسانىمىز
كەتسەم پەقەت ئىمان بىلەن پەرۋايىم
قىلىپ خىزمەت ئاللاھ يولىدا ئۆلسەم
قالماس ئىچىمدە سىر مۇڭداشقانلىرىم
ھەممىسى پەقەتلا ئاللاھ رىزاسى ئۈچۈن
چۈنكى مەن خۇش باشقا دوستلارغا ئويۇن
كەتسەم ئەگەر شېھىت مىنىڭ ئارزۇ ـ ئارمانىم

ئۈممەت

ئۈممەت بىلەن ئۈممەت دوست
ئاللاھ ئۇلاردىن رازى خوش
ئۈممەت يولىدا قىلغان ئىش
قىلغاي غەلبە قالماس بوش

توغرا قەلەم

ئىلاھىم توغرا قەلەم بەر يېزىلسۇن خەلقى ـ ئالەمگە
ئەقىدە بىلمىگەن ئىنسانلارنى قويما مالامەتكە
خۇشامەتكار پاسىق موغەمبەر زالىمگە
ھەققى ئىلىم ئەھلى قەلبى ئىمان نۇرسالىمگە
داۋا ئادىل بولغان شەكلىگە باقما كارامەتكە

ھۆرمەت قىلار ھەققى داۋاچىلار ئاتا ـ ئانىسىغا
يېتىشتۈرۈپ ئوقۇتقان مۆھتەرەم ئۇستازىغا
بىللە ئويناپ چوڭ بولغان يۇرت ـ مەھەللە دىيارىغا
چىقماس ئىسىدىن ۋەتەن ـ مىللەت، ئازادلىق خىيالىغا
رازى قىلماي ئۇلارنى قالار ئېغىر مۇشكۇل ھاياتقا

ھوشسىز غەپلەتتە

ھوشسىز ياتار ئۇيقۇ ـ غەپلەتتە
ئىنسان تۇرۇپ روھى ئۆلۈك تۇرسا
ھسىياتسىز ئادەم شەكلى ئىنسانسەن
ئىنسان دېيىشكىمۇ لايىق ئەمەسسەن

ئۇياندى بەزى ئىنسان شام ـ ھەلەپتە
ۋەتەن ھالى پەرىشان بىز ئاسارەتتە
تونۇلماس ھالى جۇل ـ جۇل ئەخلەتتە
يارەب رەھىم قىل ھالىمىزگە يېقىپ پۇرسەتتە

مەن قاراپ ئاسمانغا شئىر يازاركەن
چاقماق چېقىپ يار يامغۇر ئالاركەن
مەن دوستۇم دېگەنلەر ئۇخلاپ ياتاركەن
باشقا دوستلار ئۇنۇتمىش ساھىلدىكەن

خالىت رەئىسكە

رەئىس ئەپەندى نەردە قالدىڭىز
كەلمەس بۇ تەرەپكە بولدىڭىز
كۆتۈمەن قاۋشاقتا زىرىكتۈردىڭىز
كۆپ پەرىشان ھالىمىز ساقلاتتىڭىز

يولىمىز ئۇزۇن ھەيران قالدۇردىڭىز
مەزلۇم خەلق پەرياد ئىچىدە
قانداقتۇر سىزنىڭ ھالىڭىز
قالمىدى بىزدە دەرمان ھالىمىز

ياكى تەمكىن يا ئەھمىيەت بەرمىدىڭىز
قان ـ قېرىنداشلىق دوستلۇق نەردە
نەردە قالدى قىلغان ۋەدىڭىز
قاراپ كۆزىڭىزگە كەلمەي يولىڭىز

ئەجەپ خەتەردۇر ھالىمىز
ئاڭلاپ تىپىرلاپ تۇرالمايمىز
خالىت ئەپەندى سىز بولىسىز
ئىنتىقامنى قاچان ئالىمىز

رەئىس كىم تەرەپتە

دىدىڭىز بىر سىزنى قۇچاقلايمىز
دوختۇر بولسەن دەردىمىزنى
كۆردۈڭ ئاھ بىزدىكى ھالىمىز
مۇڭداشقىدەك زامانىمىز
كىلىدۇ يېقىندا مەتە بەيلەر
قويماي ئالىمىز ئىنتىقامىمىز
ئىنشائالالاھ غەلبە نىشانىمىز

رەئىس يالقۇۋرمەكتىن ئاغزىم قۇرىدى
ياندى يۈرەك ئايلار يىللار تۆگىدى
تىلىم تۇتۇلدى سۆزۈم تۆگىدى
ئارتۇق بۇنىڭ ئەھمىيتى قالمىدى
ئاللاھ شاھىد بۇنى ئىنكار ئەت
ھەسرەت كۆز ياشلىرىم بولمىسا
كىچە ـ كىچىلەر تاڭ ئاتمىسا
ساڭا ئوخشاش ئىنسان ئىدۇق
رەئىس دوست تولا تاپماق قىيىن
كۆندۈزى تاپساڭ ئاخشامدا قىيىن
ھەقىقى دوست قىش ياز بولغىنى
ھەرجايدا بولساڭ دەرتلىشىپ تۇرغىلى

رەئىس كامىل ئىنسان ياخشىلىقنى ئىزدەر
ئىگىلمەس ھەقسىزلىق ئالدىدا
بىرلەشمەس كىبىر بىلەن ئىسىلزادىلەر
بىرلەشمەس راھەت بىلەن قىزقانچىلىقلار
بىرلەشمەس ئەدەبسىزلىك بىلەن شەرەپ
سۆز بىرىپ رەئىس قاچماق ئەيىپ

(غەزەل) رەئىس كۆزۈم يوق

ۋەتەندىن باشقا يېرىم يوق
قويدۇم جېنىمنى ئورتىغا
ماڭدىم ۋەتەن مىللەت يولىغا
قۇرۇق گەپلەرگە ئىشەنگۈم يوق

ماڭسام دىن مىللەت يولىدا
ئۆلسەم ئەگەر ئارمانىم يوق
بولسەن شىھىت ئالالاھ يولىدا
قورقاقلار بىلەن ئىشىم يوق

رەئىس قىلدىم جېنىمنى ھاۋالە ئالالاھقا
كەتسەم پەقەت ئىمان بىلەن رازىمەن
كىرسەم تەھتى ئەسراتتا جەننەتنى مەن
كەل رەئىس دوستلار بىلەن داۋا ئالدىغا

ھەققىنى دەي رەئىسكە

مەن تۈرك ۋەتەنداشمەن
لېكىن ۋەتەنداش دېيەلمەيمەن
يۇرتۇمدا ئۇيغۇرەك ۋەتەنداشسىز
بويىنۇم بوكوك تۇرالمايمەن

ئەركىلەيمەن يېنىڭدا كۈلەلمەيمەن
ۋەتەن پارچىسى ختايدا دېيەلمەيمەن
دىسەممۇ ئاڭلىغۇدەك ۋاقتىڭ يوق
چۈنكى قىلغان ئىشىڭ ختاي بىلەن

دەردىم كۆپ تەپ تارتىپ دېيەلمەيمەن
ئۇ ۋەتەن بۇ ۋەتەن دىگەن يوق بىزدە
ۋەتەندىكى بايلىق ئەسلى سىنىڭ
قايتۇرۇپ ئېلىش سىنىڭ ھەققىڭ

بىلىپ تۇرۇپ ئويۇننى كۈلۈپ قويسەن
قاچانغىچە ئۇيغۇرەكنى تەلمۈرتىسەن
مىنى پوپلاپ سىنى ياغلاپ پارچىلاركەن
ئالماي مىراسىڭنى قاچانغىچە ياتىسەن

ئەي زالىم غۇربەت

ئالدىڭ مەندىن زالىم غۇربەت
كۆڭلۈم پىغان ساڭا ھەسرەت
بولمىدى قەدەر رەھىمسىز ئادالەت
تۈگىمەس ھەسرەت يا مۇھەببەت

كۆز كۆرە كۆرە ھەقنى كۆرمىيە
كۆڭۈل باغدىن كۆڭۈل تەرمىيە
كەل كىپەنىمنى ئېلىپ سالام بەرمىيە
يۈرەكنى بىلەيىپ ئىمانى بار كەلسۇن

ئانامغا ۋەتەن دەيدۇ

تاشلاپ مىنى ئامىرىكىغا ئۇچتىڭىز
دوست نىمە دۈشمەن قايتا كۆردىڭىز
ھەركۈن ئۆمۈت يا دەرت چەكتىڭىز
قوللاندى سىزنى تاكى سىز بولسىڭىز

خىيالىڭىز باغدا ئات چاپتۇرماقسا
يۈرەكلىرىڭىز ھەركۈنى يىنىپ تۇتاشماقسا
قوزاق باغلار يۈركىڭىز يارىغا داۋا بولمىسا
ئاھ كۆتۈرەر بۇ يول سىزى چىقماسقا

ھەقنى دەي خاپا بولماسسىڭىز
ئوقۇپ ئاڭلاپ ھىرىپ قالماسسىڭىز
ئاللاھنىڭ يىپىغا ھەقىقي ئېسىلماسسىڭىز
قوللار كۆتۈرۈر سىزنى ئاھ چىقماسقا

ھۆرمەت ئانا

دوستلىرىم ئاناغا ھۆرمەت قىلمىساق
قالىمىز تالادا جۇل ـ جۇل يالاڭىياق
ئېغىر ئانا خىزمىتى بىزنى باقماق
چوڭ قىلىپ ئۆي ـ ئوچاقلىق قىلماق
مۇستەقىل ئۆزىمىزگە ئائىلە قۇرماق
نىمە كەم ئاندا سەن بۇ قەدەر غىڭشىماق
ئانا قىلغان ئىشنى كىم قىلالىدۇق
قاغىشى يامان ئانىنىڭ لەنتىگە قالماق

ئىشەنمىگىنىڭ ئانىغا ئىشى چاتاق
ئانىغا پىتنە قىلغان يەيدۇ تاياق
ئانىسىز قالغان كۆنىمىز ئۇزاق
مەقسىدىڭ پىتنە ـ پاسات چىقارماق
ھۆرمەتسىزلىك قىلغان يانار دوۋزاق
مەلئۇنلارنى بولمىز غەۋغا چىقارماق
ئانا بالا ئارىسىغا ئاداۋەت تېرىماق
بىرلىشىپ دۈشمەن بىلەن ئارىنى بۇزماق
ئەي سېتىلما خائىن مىللى مۇناپىق
يىگەيسەن مىللىتىڭدىن تاياق ـ توقماق

ئانىغا دۇئا

كەتتىڭ ئانا ئۇزاقلارغا
ئىرىشكەيسەن ئارزۇ ـ ئارمانغا
مەن تىرىك تۇرۇپ ۋەتەندە
سەنسىز ياندۇق دوزاقلاردا
ئامان قىلسۇن خۇدا دەپ
دۇئا قىلىمىز ھەر نامازدا
قويما ئارتۇق ھەسرەت پىغاندا
كەتتىڭ سەن يىراق ئەلگە

بولىمىز سەن ياشاش ئۈچۈن ئەمەس
تىنچ ئوكيان ساھىل ئىزدەپ
ئەجنەبىنى دوست شۆھرىتىنى دەپ
دىيارىڭ ئانا ۋەتەن ئۇيغۇرىستان
تەرك ئەتتىڭ مىنى كۆرەش ئۈچۈن
ئازاد قىلىمەن مىللىتىمنى دەپ
ئۈمۈدسىز قويما ئارتۇق كەل
سەن بىزنىڭ يىگانە خۇمارىمىز
مەشئەل قولۇڭدا پاگون بىلەن كەل

ئەھدە

كۆرەشچان دوستۇم نىمە بولدۇڭ ئەمدە
قېتىلغانتىك بىز بىلەن تۆزۈپ ئەھدە
كۆرەش مەيدانىغا بارماي تۇرۇپلا
كۆرۈپ راھەت، زۇلۇمنى ئۇنۇتقان نەردە
بىلمەن قېرىندىشىم سىنى ئۇبدان
مىڭبىر جاپالىق يول بىلەن
چەكتۇق زۇلۇم يول بوي قاچقۇن
قايمۇقتۇردى سىنى ئادىمىي شەيتان

كۆرەشچان ئىنسانلا توپلاندۇق
ئىچىدە قىلچە راسچىللىق يوق
بىر بىرىنىڭ قەدرىگە يەتمەيدۇ پەقەت
ۋەتەن ئىشقىدا سۆزلەشكىدەك يوق
ۋەتەن قانلى قىيامەت ئىچىدە
قانداق كېتەر كۆز ئالدىمدىن
كۆزۈمدە ئۇيقۇ يوق كېچىلەردە
يانار يۈرگۈم ھەسرەت ئىچىدە
قايت ھەقىقەت يولغا ئەمدە
ھەرگىز ئۇنۇتما تۆزۈلگەن ئەھدە

ئانام تولغاق

يېقىنلاشتى ئانا تۇغۇتۇڭ
چەككەن سانجىقلىك تولغاق
تۇغ ئاي كۈنۈڭنى توشقۇزۇپ
تۇغۇپ تاشلىما 3 ـ ئايلىق بوۋاق

سۈت ئانىسنى تېپىپ قويدۇق
ھەرگىز ئىمىزگە ئەممەيدۇ بوۋاق
يىغلارمۇ دەپ ئويلىما بوۋاق
تەۋرىتىمىز بۆشىكنى يىغلىمايدۇ بوۋاق

قارا باسمايدۇ بېشىدا قوران پىچاق
كۆز تەگمەيدۇ چوڭ بولىدۇ بوۋاق
ئاسمايمىز ھەرگىز مارجان تۇما
كۆرسەن يېقىندا يۈزلىرى پارلاق

پولات قانداق تاۋلانغان

تىنك تۇر سۇنماس سەندىكى غەيرەت
قەھرىمان غازى ئانا ياندىڭ ئوت بولۇپ
بىلەيلك سىدىقىھاجىدۇر ئۇ بىر پولات
سۆيىدۇ سىلەرنى ئۇيغۇر خەلقى پەقەت

ئازات بولىدۇ ۋەتەن بوشاڭلىق غەپلەت
كەلدى پۇرسەت ئانا مەشئەلنى ياق
زامان بىز ئۈچۈن بەك قىممەتلىك ھايات
قالساڭ غەپلەتتە سەن ئۈچۈن ئۇيات
بەرمە پۇرسەت چاپقۇزۇپ ئاتنى ئوينات

ۋەتەن قان ئىچىدە

دوستلار بىلەن مەسلىھەتلىشىپ باقتىم
قورقاق ئىھتىياتچان بولۇپ قاپتۇ
دۇنيا ئەھۋالىدىن بارمۇ خەۋرى سوراپ باقتىم
باشلىدى سىغىز چايناپ قاراپ قىتىپ قالدىم

كەلسەم مىنى ئۆياندرا دىسەم
ئاغرىنار مىللىتىدىن ھاڭ ـ تاڭ بولۇپ قالدىم
دىدىم ئۇنىڭغا يىڭى ئەھۋالنى ئۇقاي دەپ
ئۆز ـ ئارا غەۋغاسنى باشلىدى قالدىم قىتىپ
دىدىم يانا ئۇنىڭغا يىڭىسنى باشلايلى
قان ئىچىدە ۋەتەن بىلىمزنى باغلايلى
لىدىرىمىز سەنسىن ئارتۇق باشلايلى

قادايمىز بايراق

رەئىس شەرتىسىز كۆڭۈللۈك ئورۇندايمىز
ئەدلى ـ ئادالەت يول مىزانىمىز
قوشمىز مەزلۇملارنىڭ پەريادىغا
توختاتماي كۆرەش قىلىش نىشانىمىز

بېسىپ ئالغا چېكىنمەيمىز كۆرەشتىن
كۆرەش بىزدىن زەپەر ئالالاھتىن
قان ـ قېرىنداش دوستلار ھەممىمىز
كەلدى يەنى چاغلار بايراق قادايمىز

قورقۇنچاقلىق كەتتى ئەمدى چېكىنمەيمىز
ئۆتسمۇ يىل ـ ئاي ئۇلارنى قوچاقلايمىز
چۈنكى ئىبرەت بىزگە تارىختىن ساۋاق ئالىمىز
چەكتى خەلقىم زۇلۇم ئۇلارنى قۇتۇلدۇرىمىز

خىسلەتلىك لىدىر

چىقار مىللەت ئىچىدىن بىرلا
تونىيالمىساڭ ساڭا نىمە پايدا
سايلىماس باشقىسى لىدەرنى
سايلار لىدەر ئۆز-ئۆزىنى

ئالماس لىدەر ئۆزگە بىر لاپنى
خۇيلانماس لىدەر ماي تارتىپ ئۆزىنى
قورقماس لىدىر قادىلىر كۆزۈنى
ئارام يوق لىدەردە سۆزلەر يۈزۈنى

تۇرماق يوق لىدەر ئۆرلەر
يىقىلسا لىدەر تۇرار يۈرۈر
تاماخۇر ئەمەس ئادىل لىدەر
ئاللاھ رىزاسى ئۈچۈندۇر لىدەر

راك

ۋەتەن راك ئەمەس
راكقا گىرىپتارمۇ ئەمەس
ئىنسانلار روھى راك ئەمەس
جىددىي قۇتقۇزۇشتا بول

بۈيۈك تۈركەم

نەردە قالدىڭ بۈيۈك تۈركەم
نەردە قالدىڭ تۇران دۆۋلەتىم
جۇغراپىيەنىڭ پارچىسى خىتايدا
نەردە قالدىڭ 82 ـ ئاتتۇق قونۇم

ئاكا رەجەپ ساڭا بىر بىر ئاڭلىتاركەن
خەرىتەڭنىڭ بىر پارچىسى خىتايدا دەركەن
تارىخ بويى چىن سەددىنى سوقاركەن
قالدۇرۇپ بەشنى بىزلەرگە قايرىيالماسكەن

سىنى ياغلاپ مىنى داغلاپ ئۆتەركەن
مىنى پارچە پارچە ساڭا ساتاركەن
يۈركۈڭنى مۇجۇپ بىزنى سۈرەركەن
قېنىمىزنى ئىچىپ دۇنيادا ياشاركەن

خۇش كۆرۈنمەك ساڭا غەپلەتلىكتۇر
ئۇنىڭ بىلەن ئىش قىلىش ئاھانەتتۇر
ياكى چۈشەنمەسلىك مۇغەمبەرلىكتۇر
ساڭا بۇنى ئاڭلاتماق ئەخماقلىقتۇر

دوختۇر

دوختۇر كۆپ ئالدىراتما بىزنى
يۈيىمىز بىرلىشىپ قارا داغلارنى
چىقساق يولغا ئەنگەل تونۇمايمىز
دوختۇر كۆردىكچە سىنى بىز
يىرىمىزدىن تىپىرلاپ تۇرالمايمىز

قاراڭغۇنىڭ كۈندۈزى بار
زالىمنىڭ دىگىنى دىگەن ئەمەس
ئاللاھىنىڭمۇ بۇنىڭغا ھىسابى بار
دوختۇر كۆرىمىز ئىنشائاللاھ
ئىچىلار يىقىندا چىچەكلەيمىز
ئاللاھنىڭ كۈچ قۇۋۋىتى بار
قادايدىغان قوش بايراقىمىز بار

دوختۇر ھەقنى يىزىپ سۆزلە
قوزغىتىپ مىللەت ۋەتەننى ئوزلە
يىقىلساڭ بۇ يولدا تىنك تۇر ئۆرلە
ئۆلسەڭ شىھىت قالسا غازى سۆزلە

دوختۇر سەندە دەرتلەر تولا

ئاتىسەن ئاغزىڭدا گىپىڭ تولا
بارمىدىڭ كۆرەشكە باھانە تولا
تۈركىيەدە سەندەك قەھرىمان تولا

دوختۇر دۈشمەنگە ئالدىنىۋەرمەڭلا
چۈشۈرۈپ بىر ـ بىرىڭلارنى كۈلۈۋەرمەڭلا
سىلەرنىمۇ ئاللاھ ئەزىز ياراتقان
ئۇخلاپ قېلىپ تۇرىۋەرمەڭلا

دوختۇرغا تەسەللى

يېنىڭدا جانغا جان قاتقۇدەك دوست بولمىسا
غايەڭ ئازادلىق سەندە كۈچ بولمىسا
چۈشىنىدىغان سىنى ئىتائەتكار بولمىسا
كىم دەيدۇ ئۇلارنى مۇجادىلچى دوست
يوق ۋەتەن سۆيگۈسى روھى ئۆلۈك تۇرسا
كۆرۈنەر ۋەتەنپەرۋەر سالاھىتى بولمىسا
شېھىت بولدى قەھرىمانلار قەدرى قىممەت بولمىسا
ئەقىل ئىمان ۋىجدان بىر ئاردا بولمىسا
دوختۇر سەن قايغۇلانساڭ كۈلەرلەر
سىنى يۆلەيدىغان بىرمۇ قولداش بولمىسا
سەندىنمۇ غەيرەت ياكى شىجائەت بولمىسا

دوختۇر ئابدۇرەھمجان

ۋەتەن ئىشقىدا شئىر يازىمەن
ئۆزۈمنى شائىر دىيەلمەيمەن
قىلغان خىزمىتىم چەكلىك
بىر ئاددىي ئۇيغۇرجانمەن
ۋەتەن يولىدا جان بەرسەم
جۇش ئۇرار ۋۇجۇدۇمدىن
شىھىتلىك ئۇچۇنلا بىر تامچە قانمەن

ھەرە يا چۋىن

ۋىژىلداپ قونمەن دىگە ھەرە يا چۋىن
ئۇرمىساڭ قولۇڭ بىلەن كەتمەس بېشىڭدىن
تاجاۋۇزچى زالىم خىتاي كەتمەس ئاسان دىيارىڭدىن
قانلىق كۆرەش بىلەن كىتەر ئەزىز دىياردىن

ئابىھايات

كەلتۈرسەم سىنى بىر قېتىم قولغا
ئالسام يا سىنى بىر قېتىم قولۇمغا
ئىچىرسەم ئابىھايات تويغىچە
ئوچۇق قويمايمەن ئىشكىنى ئوشۇقچە

خائىن دىگەن شەيتان

قانىنى كۆرسە قاچار خىتاي دىگەن شەيتان
ئۇيغۇر دىسە خىتاي تىترەيتتى ھەيران
قاچار بولدۇق ۋەتەننى قوغدىماي
ساتقۇن تولا قاۋايدۇ توختىماي
قىلغان ئىشىمىز چىقماس ۋۇجۇدقا
بىرنى قويماي خائىنلارنى يوقاتماي

بىلىنەر

ئىنسان ئىمان بىلەن بىلىنەر
ۋىجدان ئادالەت بىلەن بىلىنەر
ئىمان ئىبادەت بىلەن بىلىنەر
ئەقىل قۇۋۋەت بىلەن بىلىنەر

جىھاد جەننەت بىلەن بىلىنەر
مۆمىن تەقۋالىق بىلەن بىلىنەر
لىدەر ئادالەت بىلەن بىلىنەر
شىھىتلىك قىلىچ بىلەن بىلىنەر

باشقانلىق بىلىم بىلەن بىلىنەر
شۈكۈر قانائەت بىلەن بىلىنەر
يۈكسەكلىك سەممىيەت بىلەن بىلىنەر
كۆرەش پىداكارلىق بىلەن بىلىنەر

كۆرەش دىگەن نىمە

ھەربىر ئۇيغۇر مۇجاھىد يوللاردا
ھازىرلانغان ئىنقىلابقا ئالدىنئالا
قۇرئان ھەدىس تەپسىر قولىدا
ھازىرلىقىم يوق دىمەيدۇ ئىنقىلابقا

ئۇيغۇرۇم ھازىرلىقىم يوق دىمە
ھازىرسىزلىق ئىنقىلاپنىڭ پايدىسى نىمە
ئۇيغۇرۇم ھازىرلىقىڭ بولمىسا سىنىڭ
ۋەتەن ئۈچۈن ئەمەس قىلغان كۆرشىڭ
باشقىلارنىڭ يۇرتىدا ئۆلگىنىڭ نىمە

ئابدۇقادىر ياپچان

دوستۇم ئابدۇقادىر ياپچان
ۋەتەن ئىشقى ئۈممەت يولىدا
پاسلانماس خەنجەر سەن
ئۇيغۇرلارنىڭ سەردارى سەن

يولۇڭنى توسالمىغان خىتايلارمۇ
تۈرمىلەرگە قايتا ـ قايتا ئاتسىمۇ
ئىرادىلىك يانماس پولات سەن
توختاتالمىدىڭ بىر مىنۇتمۇ كۆرەشنى سەن

مەرھۇم مەخسۇم ئىسمائىللار بىلەن
ئايلىنىپ تاغ ـ يۇرتلارنى سەن
قويدىڭ ھاياتىڭنى ئۈممەت ئۈچۈن
ئىستىقلالىمىز مىللەت ئۈچۈن

چۈشۈپ پىشىڭگە خىتايلارمۇ
ئارام بەرمەس كىلىپ تۈركىيەگىمۇ
پۇرسەتپەرەسلىك قىلسىمۇ
باغرىغا باسىدۇ سىنى تۈركىيە خەلقىمۇ

مۇراجىئەت

ئال ئىلاھىم ئۇيغۇرنى رەھمىتىڭگە
ئەھلى ئىسلام نازۇك ھالەتتە
ئەزىپ كەتكەچ تىرىشمايدۇ ئىبادەتكە
مەغرۇر بولۇپ ئۆتۈپتى ئارام ـ راھەتتە

بۇزۇلدى ھايا يوق ئەيش ـ ئىشرەتتە
ئەھلى ئىسلام راھى ئىسلامدىن چىقىپ كەتتى
مۇسۇلمانلار پاسقىلىشىپ ھەددىگە يەتتى
ياخشى ئالىملار بىرمۇ ـ بىر ئۆلۈپ كەتتى

ساختا ئالىملار مەيداندا شەيتان بولۇپ كەتتى
بەرگىن ھىدايەت ئىلاھىم بىزگە سەۋرى ئالەم
چىقارغىن ئاخىر زاماندا بىر توغرا ئالىم
بولمىسا ياخشى كۆرگەن قۇلۇڭغا بولۇر ماتەم

قالىمىز يىغلاپ كوچىلاردا ۋەتەنسىز يەنە خەلقىم
چىقارغىن توغرا رەھبەر ئادالەت باشلايدىغان ئادەم
قالىمىز يەنە ئاسارەتتە قان شورىغۇچ زالىم
رەھىم قىلغىن ئۇيغۇرىمغا مەرھەمەت ئەيلە ئىلاھىم

قاقمەن ئۈمۈت بىلەن ئىشكىنى

قاقمەن ئىشكىلەرنى قاقمەن
ئېچىلار ئىشكىلەر قاقمەن يەنە
تاپالماسمۇ بولمىسا روھىم
سېتىۋالالايسەن دىسەممۇ يەنە

پىرادا ئاي تۇغار لىمون سارىسى
دوختۇر پوچتىخانا ئالدىدا تۇرار
قاقمەن ئىشكىنى ئاچماس كىچە يارىسى
تاپالماسمۇ ياكى كىسەل روھىم

نىمىشقا غىڭشىسىز

تويماس خىتاي مىللىتىمدىن ئېلىپ
پۇل ـ ماللىرى جانلىرىنى قېتىپ
باللىرىمۇ قالمىدى تەزىپ
ئۆي ـ ۋاقنى قويماي چېقىپ

ئىبرەت ئالمىدى ئۇخلاپ يېتىپ
مىڭبىر جاپادا يىغىپ تېپىپ
ئالسا خىتاي يىغلاپ قىلىپ
قاچانغىچە ياتىسەن غىڭشىپ

مىللەت ئۈچۈن دىسە غىڭشىسىز
ئۈممەت ئۈچۈن دىسە كۆلىسىز
كۆرەش قىلايلى دىسە قاچىسىز
خىتاي ئالسا بىرىپ ئولىسىز

دەردىم بار

قانلىق كۆرەش بىلەن ئازات بولغان ۋەتىنىم
تاۋكا مەيداندا سېھىرلىك شەيتانىم
قەلەم بىلەن بىردۇق ماسدا تەسلىم
ئويلىسام ئېچىنار كۆڭلۈم شۇڭا دەردىم بار

ئالدىسا مەلئۇن ئۇنى
ئويناپ قىمار دېگەن نىجىسنى
كۆرەش بىلەن ئېلىپ شەھەرنى
بىرىپ مىڭلارچە شىھىت قاننى

بىتوم ئەسلى قىمارۋازغا
كەلمەس كۆچلۈك بىلەن ئاجىزغا
جەللىدە ئات چاپتۇرسا
ئويناپ ئالدىنىپ قىمارغا
كەتتى سۆلھى ـ سالاغا
قالدۇق يەنە كونا بالاغا
قاچتى سالاچىلار تالاغا
رەئىسىمىزنى ئاسقۇزۇپ دارغا
قاچقان مەلئۇن شەيتانلار
قىلىپ رەئىسكە سۆلھى ـ سالا
ئويندى مىللەتنىڭ نىشانىغا

ئازات بولغان ئۇيغۇر شانىغا
ئاستۇرۇپ رەئىسىمىزنى دارغا
ئۆزىنى مەن باشقان دەپ
سودۇردى يالغاندىن ساپاغا
لەنەت بولسۇن شۇنداق باشقانغا

يىتەر ئارتۇق قىمار ئويىنىمام
ئۇتتۇردۇم ساڭا قاراپ تويىمام
ئويىنىمام ـ ئويىنىماتمام توختىمام
ئويىنىغانىنىڭ قولىنى كەسمەي تۇرامام

ئۇرۇپ مەيدىسىگە قويدى قىزىل خىتاينى بېشىمغا
ئىشەنمەيمەن ئۇنىڭ مەن ئۇيغۇر دىگىنىگە
قارا قىزىل خىتاي روس بىلەن بىر بولۇپ
زورلىدى 11 ماددىلىق چىقماس پىتومغا

بەزى ئەخماقلار شۇنى دەيدۇ
3 ـ 5 ئەپەندىلەر بار دەيدۇ
ئەپەندىلەرنىڭ ئىچىدە ئەپەندى بار
شۇڭا مەندەكلەرنىڭ دەردى بار

زالىم خىتايدىن ھىساب ئالىمەن

يۇرتۇمنى تالان ـ تاراج قىلدىڭ
بايلىق بىزدە يوقسۇل قىلدىڭ
تويدى قورسىقىڭ بىزنى خار قىلدىڭ
كەلدى ۋاقىت ئەمدى ئولسەن جازايىڭ

تۈركىيەم

قويدۇڭ مىنى يالغۇزچىلىق ئىچىدە
ھىسابسىز كىتابسىز خىتاي ئىلكىدە
ھەر مىنۇت مىللىتىم سوراق ئىچىدە
ئۆلۈم قەلەم پەرياد سۈرگۈن ئىچىدە

مىنىڭ ئۈچۈن بۇ دۇنيا زىندان
ۋەتەن ھەسرىتى گاھ ئىچىمدە
ئېچىلمىسا ئاخىرقى ئىشىك
يوق ئۈمۈدۈم بۇندىن كېيىن كولومسە

ئوسمان بەي

ئوسمان بەي بىزگە كۈن يوق
سىنى ئويلىمىغان كۈنۈم يوق
ساقلىدىم چاقىرىدىغان ۋاقتىڭ يوق
سەندە كۆزۈم كۈتمىگەن كۈن يوق

سەندىن كېيىن ھەر يەرگە دەسسەپ
ئايلاندىم ئەلدىن ئەلگە سۆزلەپ
كۆپ ساقلىدىم سەندىمۇ خەۋەر يوق
ئويلايمەن سىنى ھىچكىمدىن سادا يوق

تونىشىمىز ھەركۈنى قونۇشىمىز
ئۆتىمەن ھەركۈنى قولدىن قولغا
ھەق يول ئادالەت مىزانىمىز
بۇ كۆرەشنىڭمۇ بىر زامانى بار

چىقايلى كىچىكمەستىن ئالدىنقى سەپكە
خىتاينى ۋەتەندىن سىرىپ سۈپۈرۈشكە
ئېرىشەتتۇق بىزمۇ غەلبە ـ نۇسرەتكە
ياشايلى ئۇيغۇرلارمۇ ئىسلامىيەتتە

ئوسمان بەي ئىنسانلار بەكمۇ ئەخلاقسىز

يەر قىزىل كۆك قىزىل ھەر يەر قىزىل
بوغۇشار كۆڭۈل غەۋغا غەۋغايىز
شىكايەتچى بېشىدا دائىم ئەزرائىل

ئىنسانلار نىمىشقا ئىنساپىمىزنى كۆردۈم
ماقام قولتۇق پەريادىنى كۆردۈم
بىر ـ بىرىنىڭ ئاستىنى قېزىغاننى كۆردۈم
يوق مۇھەببەت ـ قايغۇنى كۆردۈم

سەھەر شەبنەمدە ئېچىلغان نازاكەت
لالە رەيخان گۈلزار چېچەكنى كۆردۈم
زاۋال ئارلاش سولاشقان ھالنى كۆردۈم
سىياسەتچىدەك ساختىكارنى كۆردۈم

ئادۋوكات شەۋكى بەيگە

شەۋكى چۈشەنمەيدۇ چۈشەنسە مىنى
ۋەتەندىكى زۇلۇمنىڭ تام ئۆزىنى
دىسەم بىر بىر ياش ئالار كۆزىنى
دەيمەن ئىچىمدە ئۆزمە ئۆزۈڭنى
يانار قەلبىم قالمىدى دەرمانىم
ئادۋوكات بەي ھەسرەتتە يازدىم بۇنى

ئۇيغۇردا جامائەت ۋە مەزھەپچىلىك

مەزھەپ مەزھەپتىن چىقار غەۋغا
پايدىلاندى دىن دۈشمەنلىرى چىقىرىپ ئىغۋا
كۆزۈمىز كۆردى مۇسۇلمانلارنى ئاستى دارغا
مەقسەتلىرى ئوچۇقتى توپلىدى سۈرىيە توزاقىغا

قىلدى سىناق قۇراللىرىنى باغلاپ ئوچاقلارغا
تاشلاپ ۋارول بومبىلارنى مۇسۇلمان بېشىغا
كەلدى ئۇيغۇر ئۆلگۈرۈپ ئۇرۇش قاپقىنىغا
جىھاد دەپ ئۆلۈپ كەتتى بىھۇدە ئۇرۇشتا

بېشى قاتقان ئۇيغۇر ئېزىتقۇلارنىڭ قولىدا
كەتتى سېتىلىپ چۈشۈپ تىجارەتچى قولىغا
يوق بولۇپ كەتتى قانچە مىڭلىرى كۆمۈلۈپ ئورىغا

نۇمۇستۇر تارىخ بىلمەسلىك

ئۆز تارىخىنى بىلمەسلىك باشقىلارغا ئويۇنچۇقتۇر
دۆلەت قۇرغان مىڭ يىللارچە ئۇيغۇرىستانلىقتۇر
ھون، كۆك تۈرك، سەلچۇق قاراخانلىقلاردۇر
ياۋرۇپا ئاسيادا قۇدرەتلىك سەلتەنەت قۇرغانلار

تەڭ كىلەلمەي ئەجدادىمغا سىپىل سوقۇپ چىنلەر
نە تەڭ كىلەلىسۇن خىتاي ئىنگلىس چار روسلار
بىرلىشىپ ھەممە مەلئۇن تۈركىستاننى بۆلدۈلەر
ساتتى ئۇيغۇر ۋەتەننى مانجۇغا چارروس ئىنگلىسلەر

ساتتى تويماي يەنە لىدىرلىرىمىزنى قوشۇپ
تويمىدى سىتىپمۇ قىزىل چىنگە قىزىل روسلار
ساتتى يەنە روس ئىنگلىس ئامرىكىلىقلار

دىندار كىشى

مەن دىندار مىللەتچى ئەمەس دەيدۇ كىشى
ۋەتەن مىللەت ئۈممەت ئىمان ئىشى
ئاللاھقا ئىبادەت قىلغان ئىنساندۇر كىشى
ئەمىر قىلدى ئاللاھ مىللەتكە ناماز قىلىشنى
قىلما ئىنكار مىللاتنى ياراتقان ئاللاھ ئىشى
مىللەت ئىمان بىلەن ئۆزلەشتۈرىدۇ ئۈممەتچىلىكنى
مۇجاھىد ئەمەسمۇ مىللەت ئارلاشتۇرسا داۋانى
مىللەت دىمەك ھەقىقى ئىمان ئىشى
ۋەتەن مىللەت بايراق ئازاتلىق ئىشى

تايىب ئاكا دەردىم بار

مۇقامىڭ بەك يۇكسەك
ئۇرۇنسامۇ يېنىڭغا كىلەلمەيمەن
كۆڭلۈمنى ساڭا ئىزهار قىلالمايمەن
كەلسەمۇ يۇزۇڭگە باقالمايمەن
ۋەتەن پارچىسى خىتايدا دىيەلمەيمەن
يانار قەلبىم داۋالا دىيەلمەيمەن
يا سەن يا مەن باغرىمغا باسالمايمەن
ئەسلىدە چىكىنگەنلىكىمۇ ئەمەس
يا تونىيالماسلىقىممۇ ئەمەس
يا بىر ـ بىرىمىزدىن ئۇزاق قالغانلىقمۇ ئەمەس
يا ئىشەنمەسلىكمۇ ئەمەس
يا باشقىلاردەك باشقا نەسلىدىن ئەمەس
يا باشقىلاردەك باشقا دىنىدىنمۇ ئەمەس
يا باشقىلاردەك باشقا تىلىدىنمۇ ئەمەس
باشقىلاردەك باشقا مەزهەپتىنمۇ ئەمەس

جۇمھۇرۇم

قارا جۇمھۇرۇم بېشىمدىكى ئاقلارغا
ئويلىساڭ بىزنى ئۇستىڭدىكى ھاقلارغا
بىزنى تەرك ئېتىپ قاچقان دوستلارغا
دوست ئېنىق دۈشمەن ئېنىق قارا ماڭا

ماڭا دۇنيا تار كەبى
ياقتى مىنى كور كەبى
بىلىنمەس سىر كەبى
ئويلاپ يېشەلمىدىم سىرنى
نى بولمىچىلاردىن نى پالدىن
كورمىدىم يا مەرھەمەتنى
كۆزۈمدە پەردە سەن
يېتىشەلمەس يەردە سەن
دەپبەر قېنى نەردە سەن
ئاچ كۆزۈمدىكى پەردىنى
تاپالمىدىم ئىزدەپ ئىزنى
سەنسىز دەمسەن مىنى
شامال كۆتۈرۈپ سورىيدۇ مىنى
ئوت ئالار قورىيدۇ مىنى
دەرتلىرىم كۆپ بوغار مىنى
رەھىمسىز قەدەر پۇرسەت بەرمەس

ھالىڭ نىمەدۇر سىنىڭ دىمەس
سەن تۇرۇپ ئەقلىم ئەرمەس
يازغان خېتىم سەنسىز جاۋاب بەرمەس

ئۈمۈدۈم قالمىدى سەنلا ياشا
نىمىشقىدۇر سەممىيەتسىزدۇر ماڭا
ئاڭلىسا دوست يا دۈشمەن كۆلەر ساڭا
سەممى يۈزۈڭنى كۆرستەرسەڭ ماڭا

قان ـ قېرىنداش بىز قۇچاقلا دىدىڭ
سەن مەن يوق بىزدە دىدىڭ
يېنىڭدا مەن قېرىنداشىم دىدىڭ
نەدە ۋەدەڭ يا ئۇنۇتتۇڭ

كىم كىلە كۆز يېشىمنى سىلىغىنى
شۇ پەرىشان ھالىمنى كۆرگىنى
قان ـ قېرىندىشىم قايغۇرما دىگىنى
سەن مەن ھەممىز بىر دىگىنى
ئويغان ئۇيغۇرۇم قوپ دىگىنى

ئاڭلار بىركۈن جۇمھۇرۇم ھالىمىزدىن
پەرىشان ھالىمىزنى كۆرسە ئۆزى
ئاقار تاراملاپ ياش كۆزىدىن

تۇرماستى بولۇر بىر دەرمان

يۈرەك دىگەن بىر ئۇلۇغ مۆجىزە
قىنى سەندىكى بىر مىنۇتلۇق يۈرەك
ھەيران قالدۇرغان دۇنيانى تىترەتكۈدەك
قاچار خىتاي تاشلاپ ۋەتەننى ئۆلگۈدەك

ئاھ جۇمھۇرۇم ۋەتەنسىزلىكنىڭ بەدەلى
يوقتۇر پەرياد ئاچچىقنىڭ ئەۋۋەلى
يا كەل ئارتۇق قالدۇر بىشىمىزنى سىلىگىنى
پارچە ـ پارچىگە ئايرىدى يوق ئەتتۈرمە بىزنى

جۇمھۇرۇم قان ـ قىرىنداشلىقىمىز ئەبەدى بولسۇن
قىرما قەلبىمنى يانا بۇ قىيتىم كۆلدۈرمە مىنى
يوقسا قايتايلىمۇ يەنە قۇرۇق قول كەتكىنى
پارچە ـ پارچىغا ئايرىدى يوق ئەتتۈرمە بىزنى

ساقلا ـ ساقلا ئۆمۈرۈم تۈگكىدەك
تۈگمەس ئىشىك ئۆلسىمۇ تۈگىگۈدەك
جۇمھۇرۇم مىللىتىم قالماي ئۆلۈپ تۈگىگۈدەك
چىن سوي قىرمىدا ئۆلتۈرگۈزمە بىزنى

كۆرسەملا جۇمھۇرىمنى يوق قورقۇش يۈزۈمدە
چىقاردى جاسارەتنى يوق قورقۇش كۆزۈمدە
قورقمايمەن ھەرگىز مەن كۆرەش ئۆزىدە
سەۋەب بول چىن بالاسىدىن قۇتۇلدۇر بىزنى

جۇمھۇرۇم ۋەتەن ئازات يۈزىنى كۆرمىسەم ئەگەر
كۆزۈم ئارقىدا قالار روھىمۇ قالار
سەن سەممىي بولساڭ غەلبە قىلار ياشار
ئەگەر غەلبىسىز ئۆلسەك كۆز يېشىنى كىم سىيلار
زالىم چىن ئىلىدە بۇراقما يوقاتما بىزنى
ئىلاھىم جۇمھۇرۇمغا جاسارەت كۈچ بەر يانا

جۇمھۇرىمغا مەكتۇپ

باشلىدىم يېزىشقا بۇ مەكتۇپ
يوللاردا ھېرىپ قالمىسۇن دەپ
ئاخشىمى قاراڭغۇدا قالمىسۇن دەپ
بىردىنلا يوغان ياكى كىچىكلەپ

ساھىپىمىز مەكتۇپ قىلدى بىزنى تەس
يازغان مەكتۇپىم كەتتى دۇنياغا سەس
كەلمىدى جاۋابى قورقتار مىنى ياكى قەس
ھازىرغىچە جىمجىتلىقى قىلدى مىنى خەس

ساقلاتتىڭ مىنى كىسەلمۇ ساقلار
ساقلىماس ئۆلۈكنى جىنازىنى ناماز
نىمە دىگەن ئىش نەدە بىر گۇناھكار
ئاھ سىنى بۇنچىلا ساقلىغانغا قەدەر
كەل يا كەلمە ئارتۇق نى يازار

جۇمھۇرىم تۇتسا ئىكەن قولۇمنى
ساقلىتىپ يادىلاتمىسكەن مىنى
ھەسرەتتە قويمىسا ئۇيغۇرنى
تۆگىمەس ئۆمۈدۈم چاقىرار مىنى
قويما بىزنى يالغۇز كەل

قۇردى كالپۇك سۇسىزلىقتىن
بېشىمدا ئەزرائىل دىمىدە ئال كەل
ئەزرائىل بىلەن تونۇشماستىن كەل
نەردە سەن ئۇيغۇرلار دىيە كەل
جۇمھۇرىم ئىختىيارىم مەندە ئەمەس
كىچە ـ كۈندۈز مىللىتىم ۋەتەندە قەس
ساقا دىمەي باشقىسىغا دىمەك تەس
ئۇيغۇر چەككەن زۇلۇمنى ھىچ بىر مىللەت ئىستىمەس
66 يىلدۇر بىز چەككەن زۇلۇمنى بىزدىن باشقىسى بىلمەس

جۇمھۇرۇم ئاڭلا دەپ بىرەي شۇنى
ئويغاتتى سەندىكى ئىمان كۈچى مىنى
كۆرەش يولىدا ئىلاھىم ئايرىما بىزنى
كۆرەش يولىدا ئەسىرگە چۈشسەك
مۇناپىقلارغا مەسخىرە قىلدۇرما بىزنى

جۇمھۇرۇم ئۇيغۇرلار يىللاردىن بىرى ئاسارەتتە كەلدى
ۋەتەندە ۋەتەنسىز زۇلۇم چىكىپ كەلدى
مىللىتىم يىللارچە ئاياقلاندى يول ئېچىپ كەلدى
روس ، ئامرىكا ، ئېنگىلىس ختايغا سېتىپ كەلدى
يىتەلمىدۇق ئارزۇ ـ ئارمانغا ياردەم قىلىدۇ دەپ كەلدى
جۇمھۇرۇم ئۇيغۇرۇڭ پەرىشان سۈرگۈن
يوق يورۇقلۇق قىزىل چىراق ئايدىڭ
قىلىۋەرسەڭ قاراڭغۇدا تىراپىڭ تۇرغۇن

باس شۇ تۆگمىنى يىشىل چىراغ يانسۇن
يانمىسا يىشىل چىراغ نەدەن ساقلاپ تۇراي
گۇناھىمۇ بار دۇنيانىڭ يا گۇناھى بىزدەن
بەر جاۋاپ كۆم يامنى ئۆلەي قۇتۇلغىن

جۇمھۇرۇم سەنسىز قالماق قىلدى بىزنى تەس
كەتتى قېرىنداشلارغا سىنىڭ ئاۋازىڭ سەس
بەرمىدىڭ جاۋاپ ئۈزۈلدى قەلبىم بولدى خەس
سەن ئۇزاق تۇردۇقچە كۆڭلۈم تىنچ ئەمەس

قايىنار خىيالىم سونمەس ۋەتەنسىز
تىپىرلايدۇ يۈرگۈم ئۇزاق سەنسىز
دىمىسۇن دوستلار سىنى غەمسىز
جۇمھۇرۇم كۆردى ئۈيغۇر ۋەتەندە سىنى

كەلدى ئارقاڭدىن مىڭبىر جاپا ـ مۇشەققىتى
كۆز ياشلىرى ئارقىدا ئۈمۈد بىلەن كەلدى
رەئىس پۈتۈن ئۈمۈدى سىزگە باغلىق
غەيرەت ـ شجائەت ئۈمۈد بىلەن كەلدى

رەئىس ئاكامنى تاپتىم دەپ
ئىنشائاللاھ سائادەتكە ئېرىشىمىز دەپ
قۇچاقلايدۇ جۇمھۇرۇم بىزنى دەپ
ئاللاھقا تەۋەككۇل قىلىپ كەلدى

باشقىلارغا ئىنتىرمە ئويۇن قىلىپ

ئال ھىمايەڭگە رەئىس قالمىسۇن غەمدە
ۋەتەندىن ئايرىلدى يېتىپ تازا دەمدە
ئەسلىدە قەھرىمان ئۇيغۇر ئىدۇق ئادىمدە
ئادىمى دىگەندەك يۈز يوق يېنىڭدا غەمدە
جۇمھۇرۇم قويما بىزلەرنى ئەندىشىدە

ئۆلۈم ۋە ستراتىگىيە

ھەركۈنى ئۆلۈم خەۋرى ئاڭلىماق نومۇس
يىتەر ئارتۇق بىپىشمىز تىنىك ئەمەس
ستراتىگىيە مەخپى بەلگىدىن باشقا نەرسە ئەمەس
كۆرەش يوق قۇرۇق گەپ ھىساب ئەمەس

ستراتىگىيە نىمگە يارار كۆرەش بولمىسا
تۇرار يېزىلىپ ئىجرا قىلغىدەك لىدىر بولمىسا
ستراتىگىيە ئەسلى يول بەلگىسى بولىسا
تەشكىلاتنىڭ جان تومۇرىدۇر ئۇ بولىسا

ستراتىگىيە ھەقىقى پىلان قىزىل كىتاب تۇرسا
مەخپىيەتلىك سىرلارنى دىيىش ئەخماقلىق تۇرسا
ئاشكارلاپ يېزىش ئەقلسىزلىق نادانلىق تۇرسا
خەتەردۇر تەشكىلاتنىڭ ياكى ئاشكارلىماقسا

ھەزرىتى ئەلى رەزىيەللاھۇ شېئىرى

يۈكسەكلىك ئىستىدىم تەبەسسۇمدا بولدۇم
باش بولماق ئىستىدىم بىلىمدە بولدۇم
كارامەت ئىستىدىم تەقۋا ۋە ئىبادەتتە بولدۇم
راھەت ئىستىدىم قىزغانچىقلىقنى تاشلاشتا بولدۇم
ياردەم ئىستىدىم سەۋرە ۋە تەۋەككۇلدا بولدۇم
شۈكۈر ئىستىدىم رىزا ۋە قانائەتتە بولدۇم

خائىنلار

خىتايلار ۋەتىنىمدە خاتىرجەم ياشايدۇ
خائىنلار ياخشىلارنى سېتىپ سولايدۇ
مەنپەت ئۈچۈن ئۆمرىنى كىسىپ تۇرىدۇ
خائىنلار بەسلىشىپ قاۋاپ تۇرىدۇ

خائىنلار دەستىدىن ياخشىلار ئۆلۈپ تۇرىدۇ
مىللىتىمدە بىر خۇي بار خائىندىن قېچىپ تۇرىدۇ
بىلسىمۇ خائىننىڭ ئۆيىگە بېرىپ تۇرىدۇ
خائىن كاللاڭنى توختىماي كىسىپ تۇرىدۇ
خائىن بەرسە سوغا خوشلىشىپ ئېلىپ تۇرىدۇ
ئاھ مىللىتىم غەپلەت ئۇيقۇسىدا يېتىۋىرىدۇ

باش باقان (مىنىستىر) داۋۇت ئوغلى

زالىم خىتاي قولىدىن قۇتۇلدۇرساق
سىنى قۇچاقلاپ يىغلىغان ئۇيغۇرنى ئويلىساق
ئازادلىق سائادىتىگە تىز ئېرىشتۈرسەك
سىنىڭ رەھبەرلىكىڭدە ئادىل تۈزۈم قۇرساق

مەزلۇم ئۇيغۇرۇڭغا بىر نىشان تاقىساق
پارلاق ئىرادەڭدىن گۈلچەمەن ئېچىلدۇرساق
قېرىنداشلىق ئۇرىقىنى توختىماي چېچىپ تۇرساق
بىزمۇ ئاللاھ مەرھەمىتىگە نائىلە بولساق

داۋۇت ئاكا ئۇيغۇر سىنى ھەرگىز
ئۆمۈرۋايەت ئۇنۇتمايدۇ پەقەت
ئىمكانىڭ باركەن قىل مېھرى-شەپقەت
سەن سەۋەب بول ئازاتلىققا پەقەت

سىنى قۇچاقلاپ ئۆمۈد كۆتكەن ئاقساقال
چىقماس سىنىڭمۇ يادىڭدىن ھەرقاچان
ساڭا ئېسىلىپ يىغلاپ تۇرغان ئاقساقال
قىلىپ رازى ئازادلىق دۇئاسىنى ئالساق

تارىخ بوي ئۇنۇتمايدۇ ئۇيغۇرۇڭ
يېزىلار سىنىڭ بەرگەن ھۆكۈم قارارلىرىڭ
ئۆچمەس ئۇيغۇر زىمىنىدا ھەرگىز نامىڭ
تاشقا ئويۇلۇپ يېزىلار ئالتۇن بىلەن ئابىدىلىرىڭ

بۇ دۇنيادا ئادەم كەبى غورۇر بىلەن ياشا

يوقاتما غورۇرىڭنى قەددىڭنى رۇسلا
قورقمىغان ئەجدادىڭ ھېچ قاچان ئەسلا
قورقما بىرلىشىپ چىقساق ئارتۇق ئۇرۇشقا
قەلبىمىزدە ئىمان نۇرى قولىمىزدا قورال
توختىتالماس ھېچ بىر دۈشمەن ئەسلا
ياشا بۇ دۇنيادا ئادەم كەبى ھۆر ياشا

چىقار بويۇنتۇرۇقسىز ياشا

كەس ئارتۇق چىقار بويۇنتۇرۇقنى
يىتەر ئارتۇق بويۇنتۇرۇقسىز ياشا
كەلمەس بىزگە بۇنداق ئۇزۇن تۇرۇشقا
بەرمەس قىلمىساق مۇجادىلە ئۇرۇشقا

قان بىلەن ئالمىساق تۇرۇپ نىمىشقا
چەتئەلدە ياشايمىز قاراپ باشقىسىغا
نۇمۇس قىلماي كۆنۈپ كەتتۇق
نەدىن كەلدىڭ ھەي سەن دىيىشقا

بىزمۇ ياشايلى ئازات قىلىپ ۋەتەن تۇپراقتا
ئۆلسەك قويىسۇن ئانا دادا قېشىغا
قىرقى چىقماي ئۆلۈپ كەتكەن ئايالى يېنىغا
ئۆلسەكمۇ باشقا يەردە قالماي ۋەتەندە قېلىشقا

بىزنى كۆرگەن ئۆيىندى

بىزنى كۆرگەن مازاق قىلىپ ئۆيىندى
تىلىمىز تەك توك يۈزۈمىز سۇنۇق
يوق جاسارەت چارىسىز دەپ ئويلىدى
نەرگە كەتسەك كىتەيلى بويۇن بۆكۈك
راستىن بىزگە كۆڭۈل بۆلمىدى
يۈزۈمىزگە قاراپ كۈلۈپمۇ قويمىدى
كۆردۈق قان ـ قېرىنداشلارنى
بۇنى بىلمىگەنمۇ قالمىدى

باشقا بىر مىللەت ئەمەس
دەردىمىزنى ئېيتاركەن سەنكى
تۈرۈك ئەمەس بىر ئېنگىلىس
تەگدى غورۇرىمغا بۇ قەدەر ئەمەس

تۈركىيەم سەنمۇ بىزنى ئويىنما
ساقلا دىدىك كىلىمىز ئۇنۇتما
كەلمىدىك ساقلىتىپ ئەمەيمىز ئىمزىگىنى
كەلسەڭ كەل ئويناتما ـ ئويىنما بىزنى

كەلسەڭ سىپىمدا كۆتۈرۈپ قوش بايراق

ئېچىلار قاراڭغۇلۇق يىتىنزلار پارلاق
ئۇزار ئاي شولىسى تىترەر ياپراق
ئاللاھنىڭ رەھمىتى كەلسە چاقار چاقماق
ياغار يامغۇر قاچار قارا بۇلۇت ئاچقاچ
كىلەر سىپىمىزگە مەلەكلەر ئۇچۇپ ئاپپاق

پۇرسەت يېقىندا

ئويلىما ئۇيغۇرنى ئىگىسىز
تۇرمە ـ تۇرمىلەرگە ئاتتىڭ
قارشىلىق كۆرسەتكەنلەرنى
ئۆلۈم جازاسىغا باستىڭ

زۇلۇم ـ دەشنام ئىشكەنجىلەر
66 يىلدۇر ئۇيغۇرغا قىلدىڭ
ئۇنۇتمايدۇ ئۇيغۇر ھېچ بىر زامان
جاڭ، ۋاڭ، پىڭ، شىجىڭلارنى
تاپار قاچساڭ ئەۋلادىڭنى
كېلىدۇ پۇرسەت كۆزىنى ئويىدىغان

شېھىت بولدى

ھەسەن مەخسۇم بولدى شېھىت
يېتىلدۈرگەن ئۇستاز ئاتا ـ ئانىسىغا رەھمەت
داۋاملاشتۇرغان كۆرەشچان مۇجاھىد رەھمەت
كۆرىدۇ ئىنشائاللاھ روھى ئۇنىڭ ۋەتەن ئازات

بىرلىشەيلى مۇجاھىد دوستلار بىر نىيەت
مەقسىدىمىز ئازاتلىق دىن مىللەت
بىزنىڭمۇ بولسۇن ۋەتەن ئازات
قادالسۇن يېزا ـ شەھەر تاغلاردا بايراق
كۆرۈنسۇن ئەتىگەن ـ ئاخشام شەپەق
روھى كۆلسۇن شېھىتلەر لەپىلدىگەن بايراق

كەلدۇق

ئىسسىل غايە بىلەن كەلدۇق
كىلىپلا ئىككىگە بۆلۈندۇق
بىر ـ بىرىمىزنى چۈشەنمەي تۇرۇپ
ئارىغا پىتنە ـ پاسات تېرىدۇق
پۇل ئۈچۈن ياقا سىقىشتۇق
جامائەتچىلىك بىلەن دۈشمەنلەشتۇق
دۈشمىنىمىز خىتاي سۈرىيەگە يۈگۈردۇق
بىزدىن ئادەم بولماسمىش
قالمىدى بېشىمىزغا كەلمىگىنى
يەنىلا ئۈيقۇدىن ئويانماسمىش
مۇجاھىد قېرىنداشلار
ئۆز ـ ئارا جىدەل قىلىشماڭلار
خائىن تورىغا چۈشۈپ
ۋەزىپەڭلارنى ئۇنۇتماڭلار

خائىن ھەر يەرنى مارايدۇ
ئىت مىجەزلىك قاۋايدۇ
قېنىڭنى ئىچىپ سەمرىگەن
ھەرزامان جەسەت يەيدۇ
كىم يامان كىم ياخشى
سىزىپ بىلىپ تۇرىدۇ

خىتايغا بېرىپ سېتىپ تۇرىدۇ
شەيتان

ئارىمىزدا خائىنلار شەيتان بولۇپ
قان روھىمىزغا سىڭىپ كىرىپ
مەست قىلدى ئەقلىمىزنى بۇرمۇلاپ
قىلدى دوستلارنى دۈشمەن قىلىپ

پايدا ـ مەنپەت ئۈچۈن جان باقار
خىجىل بولماستىن خائىن تۆلكىلەر
پىتنە تېرىپ ئويۇن كۆلكىلەر
ئاز قالدى جازاسىنى چىكەرلەر

شەيتانلاشمىش ئىنسانىنى
شەيتان كۆرسە ئۇ ئىنسانىنى
شەيتان قاچار ـ قاچارمىش
ماڭا ئىش قالماسمىش

رەھمەت

قۇتۇلۇش يولىدا ئىجتىھاد قىلساق
شىھىتلەرگە دۇئا ـ تەكبىر ئوقۇپ تۇرساق
ھەر يېڭى خەۋەرلەرنى ئوقۇپ تۇرساق
خائىنلارنىڭ ئەدىبىنى بىرىپى تۇرساق

ئازاد مەشئىلىنى ياقساق
مۇجاھىدمەن دەپ چىقىپ تۇرساق
ئارقا ـ ئارقىدىن يوللاپ تۇرساق
ئاللاھ ئاللاھ دەپ تەكبىردە تۇرساق

مۇجاھىد راسچىل سەممى بولسا
خائىنلارنىڭ يولىنى كىسىپ تۇرسا
پىتنە ـ پاساتچىلارنى تېپىپ تۇرسا
ئاللاھ ئاللاھ دەپ تەكبىردە تۇرساق

گەر چىقسا زىۋۋان ۋەتەندىن

ئىشغال قىلدى خىتاي بىزگە ئائىت ۋەتەننى
كىرىلەتتى شۇم ئاياقلار دەسسەپ ۋەتەننى
پارچىغا ئايرىدى بۆسۈپ يىرتىپ ۋەتەننى
قاچۇردى چىلبۆرىلەر ئىچىپ تومۇردىكى قاننى

گۇناھىمىز ئېغىر ئىگە چىقماي بەردۇق ۋەتەننى
يوق بىزدە يەنە مۇجادىلە تاشلاپ قاچتۇق ۋەتەننى
خائىنلارنى سېلىپ ئورتىغا بولدى مىللەتنى
بەرمىدى پۇرسەت قورقۇتۇپ مىللەتنى

قاچقانلار يېتىۋەردۇق قەلىپ غەپلەتتە
قىلغىنى قىلغان بولدى خىتاينىڭ ئەلبەتتە
تۇر دەيدىغان كۈچ يوق شۇڭا بىز دەرتتە
ئىلاھىم بەرگەي بىزلەرگە غەيرەت ۋە نۇسرەتتە

گەر چىقسا زىۋۋان ۋەتەن ئانامدىن
ۋاقىرار نەدە قالدىڭ ئويغان ئۇيقۇدىن
نۇمۇس ئەمەسمۇ شۇ ۋاققىچە ياتقىنىڭدىن
ئەجدادىڭدىن چىقمىغان سەندەك قورقاق ئۇيغۇردىن
ئات خىتايىنى بېسىپ ياتقان شىللەمدىن

تارىخىمدا كۆرمىدىم مۇنداق مۇتھەم خىتايدىن
نۇمۇس قىلمەن تاشلاپ قاچتىڭ خىتايغا
ئازاد قىل ئەمدى قىزىل پاچاق خىتايدىن

لەنەت بولسۇن دەيمەن ئۇخلىساڭ قاراپ يۈزۈڭگە
ئويلىمايتىم چىقارمۇ سەندەك قورقاق ئۇيغۇردىن
مىڭ يىللارچە ياشتىپ شىللەمگە ئېلىپ كۆتۈرگىنىمگە
قىلساڭ مۇغەمبەرلىك يەنە شالاققىدە تۈكۈرىمەن يۈزۈڭگە

ئەمرىڭ شەرىپىمىزدۇر ۋەتەن ئانام
ئازاد قىلىش بويىنىمىزنىڭ بۇرچىدۇر ئانام
يوق بۇنىڭغا ھىچ بىر باھانىمىز ئانام
سەن بىزنىڭ ئازادلىق نىشانىمىز ئانام

ۋەتەندۇر مىنىڭ دىيارىم ئانام
تۆكۈلدى كىندىك قېنىم ساڭا ئانام
كەچۈرگىن قۇچاقلاپ ياتالمىدىم ئانام
ئەجنەبىلەر يۇرتىدا بىھۇدە يۈردۈم ئانام

شۇم ئاياغلار كىرىلەتتى سىنى ئانام
يۈيىمەن ۋۇجۇدۇڭنى تاراپ چېچىڭنى ئانام
يېقىندا يۈز كۆرۈشىمىز قەدىرلىك ئانام
تىرىكمە بىزگە ساڭا قاراپ تويمايمەن ئانام
ئازات قىلمىغىچە ئارام يوق بىزدە ئانام

ئىلتىجايىم بار

قادىر ئاللاھ ساڭا ئىلتىجايىم بار
كىچە ـ كۈندۈز يىغلايمەن دۇئايىم بار
سەندىن باشقا يوقتۇر ئامالىم
دەردىمگە دەرمانسەن ماڭا

ئىككى ئالەم ئىگەم سەن ئىلاھىم
مەدەتسەن ھىدايەت بەر يەنە
سەن نۇسرەت بەرمىسەڭ ماڭا
ئىشىم چاتاق ئىشىم چاتاق يەنە
كەلمۇللاھ مەدەتسەن رەھىم قىل ماڭا

مەرھۇم ئابلىكىم مەخسۇمغا مەرسىيە

ئۇيغۇر ئارا دىندار بىباھا ئۇستاز لىدىر ئىدىڭ
كۆرەشچان دوستلار بىلەن سىرداش ـ دەرتداش ئىدىڭ
ۋەتەن، مىللەت يولىدا يانغان ۋولقان ئىدىڭ
ئىلىم ـ ئىرپان ئىشقىدا چاقنىغان چولپان ئىدىڭ

ئىلىم ـ مەرىپەت ئۆگۈتۈش كويىدا سەممىي ئۇستاز ئىدىڭ
ئىستىقلال قانالىدا قۇمدەك سۇئاللارغا جاۋاب بەرگەن ئىدىڭ
سۆھبىتىڭدە ئەسلى دىلدا زەررە يارە يوق ئىدىڭ
جاھان لەززەتلىرىگە قاراپ قويىماس ئىدىڭ

جۈملە ئالەم ئۇيغۇرى سەندىن مەمنۇن ئىدى
چوڭ ـ كىچىك، قىز ـ ئوغۇل تالىپلىرىڭ رازى ئىدى
ھەيران قالدۇق ۋاپاتىڭغا ياتمىدىڭ يا كېسەل بولۇپ
جىنازەڭدە مىڭلارچە ئىنسان ياغدى يامغۇر كۆز يېتىپ

ئەھلىلەر پەرياد قىلدى سىنىڭدەك مۆھتەرەمدىن ئايرىلىپ
ئەيلىدۇق ھەققىڭدە بىز ھەققىتىن تەلەپ ئۇن قېتىپ
سىرلىق ۋاپاتىڭ تۆگىمىدى ئىچىمدە سۈرۈشتۈرۈپ
قورقىتار دوستلارنىمۇ ئۆز ـ ئارا تەدبىرىنى ئالماي تۇرۇپ

يازدىم شئىر مەرسىيە سۇندى قاناتىمىز قايرىلىپ
ياخشىلارغا كۆن يوق دىگەن سۆز بىلەن سەندىن ئايرىلىپ
تۆرۈك دۇنياسى قىلدى دۇئا ياتقان يېرى جەننەت بولسۇن خۇدا
ياخشى قىلغان ئىشلىرىڭ قىيامەتكە قەدەر قالار دىلدا

ۋەتەن، مىللەت، دىن ئۈچۈن قىلغان خىزمىتىڭ مۇھەببەتتۇر دىلدا
ياتقان يېرىڭ جەننەت بولسۇن ئىنشائالله مۆھتەرەم
روھىڭ ئەمىن بولسۇن داۋاملاشتۇرىمىز بىسىپ قەدەم
كۆرەشچان دوستلار باسدۇ ئىزىڭنى ھەردەم

2017 ـ يىلى 1 ـ ئاينىڭ 27 ـ كۈنى

قۇرئان ھەقىقەتلىرى دېگەن نېمە؟

قۇرئان پۈتۈن دۇنيا ـ ئاخىرەتنىڭ ھەقىقىي ئاچقۇچىدۇر.

قۇرئان ئاللاھ بىلەن ئىنسان ئوتتۇرىسىدىكى كۆۋرۈكتۇر.

قۇرئان ئاللاھنىڭ دۇنياسىدىكى سىماسىدۇر.

قۇرئان كۈندىلىك تۇرمۇشىمىزغا ھەر تەرەپلىمە كاپالەت قىلىدۇ.

قۇرئان دۇنياغا نېمە ئۈچۈن كەلگىنىمىزنى تولۇق ئۆگىتىدۇ.

قۇرئان دۇنيادىكى مەسئۇلىيىتىمىزنى بىزگە چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ.

قۇرئان ئىنسانىيەت تارىخىدىكى مۇھىم ئەھۋاللارنى بىزگە سۆزلەپ بېرىدۇ.

قۇرئان كەلگۈسىدىكى ئەھۋاللارغا ئىبرەت بولۇش ئۈچۈن ھەر نەرسىنى بايان قىلىدۇ.

قۇرئان ھەر قانداق سىرنى يېشەلمەيدىغان سوئاللارغا جاۋاب بېرىدۇ.

قۇرئان ئىنسانىيەت ئەقىل پاراسەت جەۋھىرىنىڭ مەنبەسى.

دىن دېگەن نېمە؟

دىن ئاللاھنىڭ دىنى دۇنيا ئىنسانلىرىنى پۈتكۈل ھاياتىغا مۇناسىۋەتلىك توغرا يولغا باشلايدۇ.

بىزنى دۇنيا ۋە ئاخىرەتنىڭ بەخت سائادىتىگە يوللايدۇ.

دۇنيا ئىنسانلىرىنىڭ توغرا يولدا يۈرۈشىگە يول ئاچىدۇ.

دۇنيا ئىنسانلىرىنىڭ قالايمىقانچىلىق چىقىرىشىدىن ساقلاپ، دۇنيا ئىنسانلىرىنىڭ پۈتكۈل ھاياتىغا مۇناسىۋەتلىك ئىشلىرىغا جاۋاب بېرىدۇ.

دۇنيا ئىنسانلىرىغا كائىناتتىكى مۇناسىۋەتلىك بولغان بارلىق يورۇقلارنى ئاچىدۇ.

دۇنيا ئىنسانلىرىنى ئەڭ گۈزەل بولغان ئەخلاق بىلەن تەربىيە قىلىدۇ.

بۇ دىن ئاللاھنىڭ ئىسلام دىنى، پۈتۈن خاتا يولدىن توغرا يولغا ئۈندەيدۇ.

دۇنيادىكى ئىنسانلارنىڭ ئارىسىدا گۇرۇپپا تەرىقە ئېرىقچىلىقنى چەكلەيدۇ.

پۈتۈن ئىنسانلارنىڭ روھ ۋە جىسمىنى پاك تۇتۇشقا ئەھمىيەت بېرىدۇ.

ئاللاھقا ئىمان ئېيتقان كىشى

ئاللاھقا ئىمان ئېيتقان كىشىدە ئاللاھ قورقۇنچىسى بولىدۇ.

پەقەتلا شۈبھىسىز ئاللاھتىنلا قورقىدىغان بولىدۇ.

ئاللاھقا ئىمان ئېيتقان كىشى ئۆزىگە تولۇق ئىشىنىپ ئۆزىدە خاتىرجەملىك تۇيغۇسىنى پەيدا قىلىدۇ.

ئاللاھقا تولۇق ئىمان ئېيتقان كىشىدە ئۆز ئارا بىر بىرىگە مېھىر شەپقەتلىك روھي دۇنياسى بىرلەشكەن بولىدۇ.

ئاللاھقا ئىمان ئېيتقان كىشىدە راستچىل سەممىي بولۇشقا ھەر تەرەپلىمە تۈرتكە ياردەملەشسە كەيپىياتى ئاشىدۇ.

ئاللاھقا ئىمان ئېيتقان كىشى ئادىل جەڭگىۋار ۋە ھوشيار بولىدۇ.

مانا بۇلار ئاللاھقا ئىمان ئېيتقان كىشىدە كۆرۈنىدىغان ئالاھىدىلىكلەر.

ئىمان دېگەن نېمە؟

ئىمان دېگەن جەھەننەمدىن قۇتۇلدۇرۇپ جەننەتكە يوللاش.
ئىمان دېگەن قىيىنچىلىق جاپاغا چىداملىق روھى كۆچىنى بىلدۈرۈش.
ئىمان دېگەن ئۆز ئارا ياردەملىششتە قېرىنداشلىق روھىنى كۆچكە ئىگە قىلدۇرۇش.
ئىمان دېگەن پۈتۈن ئىشلىرىمىزغا چىدامچانلىق سەۋر تاقەتكە ئۈندەش.
ئىمان دېگەن روھىمىزغا، ھەرىكىتىمىزگە، تىجارىتىمىزگە، ئادىل تەرەپكە يۈزلەندۈرۈش.
ئىمان دېگەن قالايمىقانچىلىقتىن جاھالەتتىن خۇراپاتلىقتىن، روھسىزلىقتىن ساقايتىش.

ئىمان دېگەن كۆچەيسە خائىنلىقتىن مۇناپىقلىقتىن رەزىللىكتىن ساقلاش.
ئىمان دېگەن ۋىجدانسىزلىقتىن ئەقىلسىزلىكتىن ھورۇنلۇقتىن قورقۇنچاقلىقتىن قۇتۇلۇش.
ئىمان دېگەن پىتنە پاسات غەيۋەت شىكايەتتىن ساقلاش.
ئىمان دېگەن يالغانچى كاززاپ ھىيلىگەر مۇتتەھەم، ساختاكارلىقتىن ساقلاش.

ئىمان دېگەن ئاللاھ يولىدا ۋىجداننى، ئەقلىنى بىرگە تولۇق ئىشلىتىش.

ئاخىرەتكە ۋە قىيامەتكە ئىمان ئېيتىش دېگەن نېمە؟

ئاللاھنىڭ ھۆكۈمىنى يەر يۈزىگە ھاكىم قىلدۇرۇش، يەنى (لا ئىلاھەئىللەللا ھۇ) نى يەر يۈزىگە سىڭدۈرۈش.

ئىنسانلارنىڭ ئاللاھ يولىدىكى مەسئۇلىيەت تۇيغۇسىنى يەر يۈزىگە يېتىلدۈرۈپ ھاكىمۇتلەق قىلىش.

ئىنسانىيەتنىڭ شەخسىيەتچىلىكتىن پۈتۈنلەي خالىي قىلىش.

ھالال ھارامنى ئايرىپ، پاك رىسقىقا يۈزلەندۈرۈپ ھەر قانداق ھارامدىن ۋە باشقىلارنىڭ ھەققىدىن توسۇپ، ئۇ ھەققىگە رازى قىلدۇرۇش.

پەقەتلا يەر يۈزىگە لائىلاھە ئىللەللاھۇدىن ئىبارەت ئۇلۇغ شۇئارنى مۇتلەق ھاكىم قىلىش.

تەقدىرگە ئىمان ئېيتىش دېگەن نېمە؟

تەقدىر دېگەن ھەر قانداق ئىش ئاللاھدىن كەلگەنلىكىگە شۈبھىسىز ئىشىنىش.

تەقدىر دېگەن ھەر ۋاقىت ھەر مىنۇت بېشىمىزغا كېلىدىغان ياخشىلىق يامانلىق توغرىسىدا ئارتۇقچە ئەندىشىنى خالىي قىلىدۇرۇش.

ھەر قانداق ئىشلار ئاللاھتىن ئىكەنلىكىگە جەزىم قىلىش.

ھەر قانداق ئىشلارنىڭ ھېكمىتى ۋە ئارقا كۆرۈنۈشى ئاللانىڭ قۇدرىتى ئىلاھى تەرىپىدىن كەلگەنلىكىگە ۋە كېلىۋاتقانلىقىغا شۈبھىسىز ئىشىنىش.

ھەر قانداق ئىش ئاللاھتىن باشقا تاسادىپەن بولۇپ قالمىغانلىقىنى تولۇقى شۈبھىسىز ئىشىنىش مانا بۇ تەقدىرگە ئىمان ئېيتىش.

پەيغەمبەرلەرنىڭ ۋەزىپىسى نېمە؟

ئاللاتائالانى پۈتكۈل ئىنسانىيەتكە تونۇشتۇرۇش.

ئاللاھقا قانداق ئىبادەت قىلىشنى تونۇشتۇرۇش.

ئەبەدىي جايىمىز بولغان ئاخىرەت ھەققىدە خەۋەر مەلۇمات بىلدۈرۈپ تۇرۇش.

دۇنيا ئىنسانلىرىغا ھاياتتا باشلامچىلىق رول ئويناش.

پۈتكۈل ئىنسانىيەتنىڭ ئەدەب ئەخلاق ھەرىكەتلىرىگە ئەڭ گۈزەل ئۆرنەك بولۇشتىن ئىبارەت.

مانا بۇلار پەيغەمبەرلەرنىڭ قىسقىچە رولى.

بىزنىڭ پەيغەمبىرىمىزچۇ؟

بىزنىڭ پەيغەمبىرىمىز ئىسلام دۆلىتىنى دۇنيادا تۇنجى قېتىم مەدىنىدە قۇردى.

دۇنيا مۇسۇلمانلىرىنىڭ باش قوماندانى دۇنيا ئىنسانلىرىنىڭ ئادىل رەھبىرى، ئاللاھ يولىدا مۇجادىلە قىلغۇچىلارنىڭ باش قوماندانى، تەقۋادارلارنىڭ ئىمامى پەيغەمبىرىمىز ھەزرىتى مۇھەممەد سەللاھۇ ئەلەيھىسسالام بۇ زاتقا ساھابىلار يەنى ئەگەشكۈچىلەر ۋە ئەمەل قىلغۇچىلار ئىسلام نىزامىنى مۇكەممەل چۈشىنىپ مۇكەممەل ئىخلاس مۇكەممەل ئەمەل سادىق كۆرەش سادىق پىداكارلىق سادىق ئىتائەتكار سادىق چىدامچانلىق ساداقەتلىك ساغلام قېرىنداشلىق، مۇكەممەل جەزىبىلىك مۇشۇ پىرىنسىپ ئاستىدا دۆلەت قۇرغان ۋە رەھبەر بولغان شۇنىڭ بىلەن ئىسلام دۆلىتى قۇرۇلغان ئاللاھ نىڭ ئىزنى بىلەن ئىسلام ئوردىسى شەكىللەنگەن.

مانا بۇ بىزگە ئۈلگە بولغان رەھبىرىمىز ھەزرىتى مۇھەممەد ئاللاھ رىزاسى ئۈچۈن قۇرۇلىدىغان تەشكىلاتلار ئۆرنەك ئېلىشقا ئەڭ ئۇيغۇن پىرىنسىپ ئىنشائاللا.

موسكۋا شەرتنامسى

(يېرىم ئەسر پىنهان تۇتۇلغان مەخپى كېلىشىم)

ئىلاۋە: جوڭخۇا خەلق جۇمهۇرىيىتى قۇرۇلۇپ ئۇزۇن ئۆتمەي يەنى 1949 ـ يىلى 12 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنى رەئىس ماۋزېدوڭ ئۆمەك باشلاپ موسكۋاغا بېرىپ بىر قانچە ئايغا سوزۇلغان زىيارىتىنى باشلايدۇ. 1950 ـ يىلى 1 ـ ئاينىڭ 20 ـ كۈنى جوڭخۇا خەلق جۇمهۇرىيىتىنىڭ زوڭلىسى قۇشۇمچە تاشقى ئىشلار مىنىستىرى

جۇئېنلەيمۇ موسكۋاغا كېلىپ رەئىس ماۋزېدوڭنىڭ سۆھبەت ۋەكىلى سۈپىتىدە سوۋېت ئىتتىپاقى تەرەپ بىلەن سۆھبەت ئېلىپ باردۇ. (ئاكىلاشلارغا قارىغاندا مەرھۇم سەيپىدىن ئەزىزىمۇ شۇ سۆھبەتكە قاتناشقان ئىكەن) سۆھبەت ئۈزۈن داۋاملىشىپ 2 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنى ئاخىرلىشىدۇ. سۆھبەت نەتىجىسىدە ئىككى مەخپى شەرتنامە تۈزۈلىدۇ. بۇ شەرتنامىنىڭ ئۈنۈملۈك ۋاقتى 30يىل قىلىپ بېكىتىلىدۇ. ئىككى تەرەپ كېلىشىمنى مۇتلەق مەخپى تۇتۇشقا كېلىشىدۇ، ئەمما 1950 ـ يىلى 7 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنى ئامرىكا تاشقى سىياسەت جەمىيىتى نيۇيوركتا كېلىشىم مەزمۇنلىرىنى خەلقاراغا ئاشكارىلىۋېتىپ زىل ـ زىلە قوزغايدۇ. ئەمما دۆلەت ئىچىدە يەنىلا سىر پېتى قالىدۇ. 1991 ـ يىلى 12 ـ ئاينىڭ 25 ـ كۈنى سوۋېتلەر ئىتتىپاقى يىمىرىلگەندىن كېيىن رۇسىيە تەرەپ بۇ مەخپى شەرتنامىنى ئاشكارىلايدۇ... بۇ شەرتنامىنىڭ مەزمۇنى خەنزۇچە تور بەتلەرگە قويۇلغاندىن كېيىن ئىنتايىن كۈچلۈك ئىنكاس قوزغايدۇ. ئەمما نىمشقىدۇر هازىرغىچە بۇ شەرتنامىگە دائىر ئۇچۇرلار ئۇيغۇرچە تور بەتلەرگە قويۇلماي كەلدى. شۇڭا بۇ قېتىم خەنزۇچە قانۇنلۇق مۇنبەرگە قويۇلغان نۇسخىسىغا ئاساسەن شەرتنامىنى ئۇيغۇرچىلاشتۇرۇپ باغداش مۇنبىرىگە يوللاپ قويدۇم.

جوڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى بىلەن سوۋېت سوتسىيالىستىك جۇمھۇرىيەتلەر ئىتتىپاقىنىڭ دوستلۇق ـ ئىتتىپاقداشلىق ئالاھىدە كېلىشىمى

(تولۇق تېكستى)

ئىككى دۆلەت ئارىسىدىكى قويۇق ھەمكارلىقنى كۈچەيتىش؛ ئىمپېريالىزمنىڭ ھەرقانداق شەكىلدىكى تاجاۋۇزچىلىقىدىن ھەمدە ياپون جاھانگىرلىكى بىلەن تىل بىرىكتۈرۈپ قايتا باش كۆتۈرۈپ چىقىشىدىن ئورتاق ئورتاق مۇداپىئەلىنىش؛ ئاسىيادا يېڭى تەرتىپ ئورنىتىش؛ ئىككى دۆلەتنىڭ دوستلۇق ـ ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى مۇستەھكەملەش ئۈچۈن ئىككى دۆلەت ئارىسىدىكى دوستلۇق ـ ھەمكارلىق شەرتنامىلىرىنى سىرت بۇ ئالاھىدە كېلىشىم تۈزۈپ چىقىلدى.

ھەرقايسى تەرەپ ئەۋەتكەن تولۇق ھوقۇقلۇق ۋەكىل تۆۋەندىكىچە:

جوڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى مەركىزى ھۆكۈمىتىنىڭ ئالاھىدە ۋەكىلى جوڭگو مەمۇرى كېڭىشىنىڭ زوڭلىسى قوشۇمچە تاشقى ئىشلار مىنىستىرى جۇئېنلەي.

سوۋېت سوتسىيالىستىك جۇمھۇرىيەتلەر ئىتتىپاقى ئالى سوۋېت ھەيئەت رىياسىتىنىڭ ئالاھىدە ۋەكىلى تاشقى ئىشلار مىنىستىرى ئاندىرى ۋىشىنسكى.

ئىككى تولۇق ھوقۇقلۇق ۋەكىل گۇۋاھنامىلىرىنى ئۆز ـ ئارا كۆرۈشكەندىن كېيىن مۇۋاپىق تېپىپ تۆۋەندىكى ماددىلارغا قوشۇلدى:

1 ـ ماددا: شەرتنامە تۈزۈشكەن ئىككى دۆلەت جاھانگىرلارنىڭ تاجاۋۇزچىلىقىدىن ئورتاق مۇداپىئەلىنىدۇ، 3 ـ دۇنيا ئۇرۇشىغا ئورتاق تاقابىل تۇرىدۇ. جوڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى جوڭگو چېگرىسى ئىچىدە سوۋېت سوتسىيالىستىك جۇمھۇرىيەتلەر ئىتتىپاقىنىڭ ئەسكەر تۇرغۇزۇشىغا رۇخسەت قىلىدۇ، دۇنيا تىنچلىقىنى ئورتاق قوغدايدۇ.

2 ـ ماددا: كېلىشىم ئىمزالانغان كۈندىن باشلاپ جوڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى ئاۋال شەرقى شىمال ۋە شىمالى جوڭگودا سوۋېت سوتسىيالىستىك جۇمھۇرىيەتلەر ئىتتىپاقىغا ھەربى ئورۇنلاشتۇرۇشى ئۈچۈن دېڭىز ۋە ھاۋا ئارمىيە بازىسى بېرىدۇ. ھەمدە جوڭگو خەلق ئازاتلىق ئارمىيىسى مەسئۇل بولۇپ شەرقى جەنۇبى ئاسىيانى ئازات قىلىشقا ياردەملىشىدۇ، ئاسىيانى ئازات قىلىش بۈيۈك ئىشىنى تاماملايدۇ.

3 ـ ماددا: شەرتنامە تۈزۈشكەن ئىككى تەرەپ جوڭگو خەلق ئازاتلىق ئارمىيىسىنى خەلقارا قىزىل ئارمىيە قىلىپ ئۆزگەرتىشكە، قىزىل ئارمىيە ئالى باش قوماندانى بىۋاستە قوماندانلىق قىلىشقا قوشۇلىدۇ.

4 ـ ماددا: جوڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى 10مىليون ئىشچى تەييارلاپ سوۋېت ئىتتىپاقىغا ياردەملىشىپ جوڭگو ـ سوۋېت ھەربى

ئەسلىھەلىرىنى ئورتاق قۇرۇپ، جاھانگىرلىكنىڭ تاجاۋۇزچىلىق ھەركىتىگە تاقابىل تۇرىدۇ.

5 ـ ماددا: جوڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى شىمالى جوڭگودىكى ھەرقايسى پورتلارنى سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ئەبەدى ئەسكەر تۇرغۇزۇشىغا ئېچىپ بېرىدۇ. ئەسكەرلەر ئەركىن كىرىپ چىقىدۇ.ئېچىلىدىغان پورتلار چىڭخۇاڭداۋ، خەيجوۋ، يەنتەي، ۋېيخەيۋېي، چىڭداۋ، دالىئەنلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

6 ـ ماددا: جوڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى يىل ئاخىرىدىن بۇرۇن 4مىليون ئەسكەر تولۇقلاپ، جاھانگىرلارنىڭ تاجاۋۇزچىلىق ھەركىتىگە تەييارلىق قىلىدۇ.

7 ـ ماددا: بايلىق مەنبەسى كەمچىل بولغانلىقتىن جوڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى 100مىليون نوپۇسنى كېمەيتىدۇ. ئۇنىڭ تەپسىلى چارىسىنى جوڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى ئۆزى بەلگىلەيدۇ.

8 ـ ماددا: جوڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى مەركىزى ھۆكۈمىتىگە قاراشلىق ئىدارە ـ ئورگانلارغا، ئومۇمى مۇلۇكچىلىك تىجارەت كەسىپى ئورۇنلىرىغا سوۋېت سوتسىيالىستىك جۇمھۇرىيەتلەت ئىتتىپاقىنىڭ مەخسۇس خادىملىرى مەسلىھەتچىلىككە سەپلىنىدۇ.

9 ـ ماددا: شەرتنامە تۈزگەن ئىككى تەرەپنىڭ قوشۇلىشى بىلەن

سوۋېت ھۆكۈمىتى ئەۋەتكەن تېخنىك خادىملار جوڭگونىڭ ھەر قايسى جايلىرىدىكى موھىم سائائەت تىجارىتىگە قاتنىشىدۇ. جوڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى ھۆكۈمىتى ئۇلارغا ئەۋزەل مۇئامىلە قىلىدۇ.

10 ـ ماددا: جوڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى دېڭىز بويىدىكى سودا بازىرى ۋە ئىچكى بازىرىنى سوۋېتلىكلەرنىڭ ئەركىن سودا قىلىشىغا ئېچىۋېتىدۇ ھەمدە 100دە بىر پىرسەنتلىك ئېتىۋار بىلەن باج ئالىدۇ.

11 ـ ماددا: شەرتنامە تۈزگەن ئىككى تەرەپنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن ئىككى تەرەپ ئۆز ـ ئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش شەرتى ئاستىدا ماددى بويۇم تېگىشىش شەكلىدە سودا قىلىپ دوستلۇق مۇناسىۋىتى تىكلەيدۇ.

12 ـ ماددا: سوۋېت ئىتتىپاقى ھۆكۈمىتى جوڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى چېگرىسى ئىچىدە كۆمۈر،تۆمۈر خام ئەشيالىرى قاتارلىقلارنى باشقۇرۇش ئالاھىدە ھوقۇقىغا ئىگە بولىدۇ.بۇنىڭ ئىچىدە قەلەي كېنىنىڭ يىللىق مەھسۇلاتىنىڭ يۈزدە يىگىرمە پىرسەنتى جوڭگوغا قالدۇرۇلۇپ قالغان قىسمى سوۋېت ئىتتىپاقىغا تەمىنلىنىدۇ.ئېغىر سانائەتنى راۋاجلاندۇرۇپ جوڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ سانائەتلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشىغا ياردەم بېرىدۇ.

13 ـ ماددا: جوڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى بېيجىڭ،شاڭخەي، تيەنجىن، گۇاڭجۇ، چوڭچىڭ، چاڭشا، خاڭجۇ، جۇجاڭ، ۋۇخۇ، شيامېن، شەنتو، فۇجۇ قاتارلىق 15شەھەرنىڭ مەركىزى رايۇننى سوۋېت ئىتتىپاقى مۇھاجىرلىرىنىڭ ئولتۇراقلىششى ئۈچۈن ئايرىپ بېرىدۇ.

14 ـ ماددا: سوۋېت سوتسىيالىستىك جۇمھۇرىيەتلەر ئىتتىپاقى ھۆكۈمىتى جوڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى ھۆكۈمىتىنىڭ تەلىۋىنى قاندۇرۇش ئۈچۈن جوڭگوغا ئۈچ مىليون دوللار قەرز بېرىدۇ. (قەرز قايتۇرۇش پىرىنسىپى قەرز كېلىشىمىدە بېكىتىلىدۇ) جوڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى شەرقى شىمال ۋە شىمالى جوڭگودىكى پۈتۈن خام ئەشيا مەھسۇلاتلىرىنى قەرز ئۈچۈن رەنىگە قويىدۇ. قەرز قايتۇردىغان خام ئەشيا تۈرلىرىنى سوۋېت ئىتتىپاقى ئەملى ئېھتىياجىغا ئاساسەن بېكىتىدۇ.

15 ـ ماددا: شەرتنامە تۈزۈشكەن ئىككى تەرەپنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن سوۋېت ئىتتىپاقى ھۆكۈمىتى چاڭچۈن تۆمۈر يولى ۋە يول بويىدىكى 50چاقىرىم دائىرەدىكى رايۇننى ئورتاق باشقۇرىدۇ.ئىككى تەرەپ ۋەكىللىرى ئۆتەيدىغان ۋەزىپىدە مەسلەن تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ باشلىقلىقىنى، دائىمى ھەيئەت رەئىسلىكىنى ئەملى ئېھتىياجىغا ئاساسەن سوۋېت ۋەكىللىرى ئۈستىگە ئېلىپ جوڭگو ۋەكىللىرى مۇئاۋىن بولىدۇ.

16 ـ ماددا: جوڭگو كومنىستىك پارتىيىسى بىلەن سوۋېت سوتسىيالىستىك جۇمھۇرىيەتلەر ئىتتىپاقى ئىلگىرى ئىمزالىغان مانجۇرىيە كېلىشىمىگە ئاساسەن سوۋېت ئىتتىپاقى داۋاملىق سودا ئىمتىيازىدىن بەھرىمەن بولىدۇ. جوڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى سوۋېت ئىتتىپاقىنى دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرى بىلەن تەمىنلەيدۇ.

17 ـ ماددا: شەرتنامە تۈزۈشكەن ئىككى تەرەپ ئىچكى موڭغۇل، شىنجاڭ، شىزاڭدا ھەرقايسى مىللەتلەرنىڭ خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ قۇرۇلۇشىغا قوشۇلىدۇ. ئۇلارنىڭ مۇستەقىل بولۇشىغا ئىككى تەرەپ ئورتاق مەسئۇل بولىدۇ، ياردەم بېرىدۇ.

18 ـ ماددا: كېلىشىمنامە ئىككى تەرەپ تەستىقلىغاندىن كېيىن دەرھال كۈچكە ئىگە بولىدۇ. تەستىقنامە چىتا شەھرىدە ئۆز ـ ئارا ئالماشتۇرۇلىدۇ.

19 ـ ماددا: كېلىشىمنامە مەخپىيلىككە ئىگە بولۇپ، شەرتنامە تۈزۈشكەن ئىككى تەرەپنىڭ مەخپىيەتلىكنى ساقلاش، ئاشكارىلىماسلىق مەجبۇرىيىتى بار.

1950 ـ يىلى 2 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنى موسكۋادا ئىمزالاندى. جەمى 2نۇسخا بولۇپ ھەر بىر نۇسخىسى خەنزۇچە ـ رۇسچە ئىككى خىل يېزىقتا يېزىلدى، ئوخشاش كۈچكە ئىگە.

جوڭخۋا خەلق جۇمھۇرىيىتى مەركىزى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تولۇق ھوقۇقلۇق ۋەكىلى

جۇئېنلەي (ئەمزا).

سوۋېت سوتسىيالىستىك جۇمھۇرىيەتلەر ئىتتىپاقى ئالى سوۋېت ھەيئەت رىياسەتچىسىنىڭ تولۇق ھوقۇقلۇق ۋەكىلى ئاندىرى ۋىشىنسكى(ئىمزا).

يۇقۇرقى كېلىشىم ئىمزالىنىپ 2كۈندىن كېيىن يەنى 1950 ـ يىلى 2 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنى ئىككىنچى كېلىشىم <<جوڭگو ـ سوۋېت دوستلۇق، ئىتتىپاقداشلىق، ھەمكارلىق شەرتنامىسى>> ئىمزالىندۇ. ھەم شۇ يىلى 4 ـ ئاينىڭ 11 ـ كۈندىن باشلاپ كۈچكە ئىگە بولىدۇ.

قورقاق ئۇيغۇرۇم

ئەي قورقاق ئادەممۇ سەن ئۇيغۇر
ۋۇجۇدۇڭدا ئۇرغۇغان ئۇ يۈرەك سەندە
قېپقىزىل بىر پارچە گۆشتۇر ئەسلىدە
زەررىچە مۇھەببەت ياكى نەپرەت يوق سەندە
روھىڭ پەقەت تۇيغۇسىز ئۆلدىمۇ ۋەسلىدە
بىز چەككەن زۇلمەت ھېچ يەردە يوقتۇر
قاراپ تۇرۇپ ياتقانلىق ۋىجدانسىزلىقتۇر
بۇنداق رەزىل ئۇيغۇرنىڭ ئىمانى سۇستۇر
تىرىك تۇرۇپ ئۆلۈكتىن ھېچ پەرقى يوقتۇر

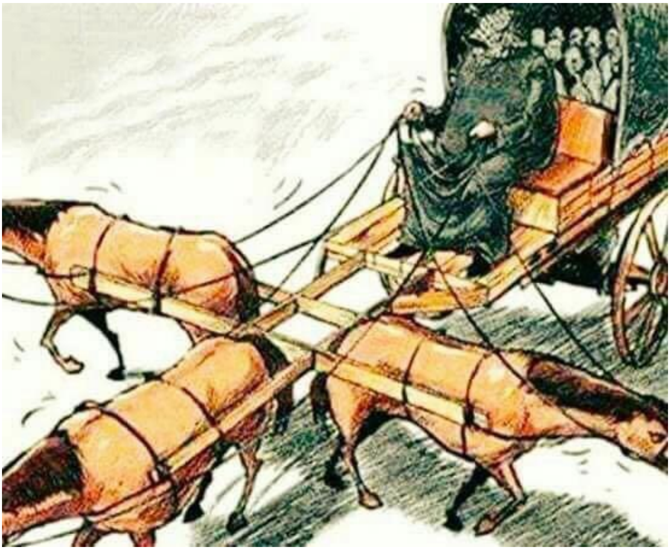

يەتكۈسى تۈمەنمىڭ چەۋرەم

پەلەككە يېتەلمەي قالسىمۇ قەبرەم
مەنزىلدىن مەنزىلگە باسىدۇ نەۋرەم
ئەجدادى ئىزلىرىدىن قالغان يول بىلەن
يەتكۈسى پەللىگە تۈمەنمىڭ چەۋرەم

دوختۇر ئابدىرېھىمجاننىڭ <<زۇلمەتلىك ھايات>> ناملىق شېئىر كىتابىدىن باشقا، كەڭ ئوقۇرمەنلەر بىلەن يېقىندا يۈز كۆرۈشىدىغان كىتابلىرى تۆۋەندىكىچە:

1. ئۇيغۇر مىللىي تىبابىتى ھەققىدە مۇھىم رېتسېپلار
2. سىرلىق قارا قۇتا
3. يېقىنقى زامان ئاتاقلىق شائىرلارنىڭ شېئىرلار توپلىمى
4. بىزنى ساتقانلار
5. ئۇيغۇرلار نېمىنى كۈتىدۇ

شائىر ئابدۇررەھىمجان

يۈكسەكلىك ئىستىدىم تەبەسسۇمدا بولدۇم

باش بولماق ئىستىدىم بىلىمدە بولدۇم

كارامەت ئىستىدىم تەقۋا ۋە ئىبادەتتە بولدۇم

راھەت ئىستىدىم قىزغانچىلىقنى تاشلاشتا بولدۇم

ياردەم ئىستىدىم سەۋرە ۋە تەۋەككۇلدا بولدۇم

شۈكۈر ئىستىدىم رىزا ۋە قانائەتتە بولدۇم

ھەزرىتى ئەلى

ئۇيغۇر باھارى نەشرىياتى نەشر قىلدى

www.uyghurbahari.net